

ÉLETTÜNK

XVI. évf. 7.—8. szám (16. Jahrg Nr. 7—8)

Az európai magyar katolikusok lapja

1984 július — augusztus

KÖZI HORVÁTH JÓZSEF:

Szent István emlékezete

1038 augusztusának elején láz kezdte gyötörni. Érezte, hogy a napjai megvannak számlálva. Ezért összehívta a püspököket és a főbb udvari embereket, akiknek a lelkükre kötötte, hogy gondjuk legyen a keresztény Magyarország gyöngé palántájára. Utána összekulcsolt kézzel és égre emelt szemmel országát, népet és távozni készülő lelkét a Boldogságos Szűzanya pártfogásába ajánlotta. Utolsó óhajának megfelelően augusztus 15-én, Nagyboldogasszony ünnepén halt meg — 42 évi uralkodás után — hetvenéves korában. Holttestét Esztergomból Székesfehérvárra vitték és az általa épített királyi bazilika közepén temették el — országos részvét mellett — fehérmárvány koporsóban.

István király halála után zavaros és szomorú évtizedek következtek. Negyven év alatt a királyi trón nyolcszor cserélt gazdát, testvérharok, pogány lázadások, német beavatkozások nemcsak a közbiztonságot szüntették meg, hanem a fiatal magyar kereszténység létét és az ország függetlenségét is megsemmisüléssel fenyegették. Ebben a rémségekkel és gyötrelmekkel tele korszakban a nemesség és a köznép egyaránt sóvárogva gondolt vissza a szentistváni birodalom világtekintélyére és belső rendjére-jólétére és a nagy király bölcs és igazságos, az egész magyar nép ügyét-baját szíven viselő uralmára!

1083 augusztus 20-án történt szenttéavatásával az Egyház hivatalosan is a magáévá tette a magyar népnek első királyáról alkotott és hűségesen őrzött értékítéletet, amely első életrajzírója szerint így hangzott: „Ez a férfiú hívő volt, minden cselekedetét teljesen Istennek szentelte... Mindig úgy mutatkozott, mintha Krisztus ítélőszéke előtt állna, lelki szemeivel az ő tisztelendő külsejű jelenségét látta, s kimutatta, hogy Krisztus a száján, Krisztus a szíven, Krisztust hordozza minden tettén. Méltán nyerte hát el birodalma határain belül az apostol nevé, mert noha az evangélium hirdetésének tisztét ő maga el nem vállalta, a prédikátoroknak, mint vezérük és felügyelőjük, megteremtette a gyámolítás és gondoskodás vigaszát...”

Az Egyház döntésével megkezdődött az első magyar szentnek, Szent István királynak vallásos tisztelete, liturgikus kultusza. Árpád-házi és vegyesházbeli királyaink uralkodása alatt a történelmi Magyarország területén többszáz templom és kápolna épült a tiszteletére. Sajnos, közülük csak kevés élte túl a mohácsi nemzeti katasztrófát követő 150 éves török megszállást.

A Székesfehérvárt 1543-ban elfoglaló törökök a székesegyházat kirabolták, Szt. István sírját feldúlták, hamvait szétszórták, külön ereklyetartóban őrzött épenmaradt kézfejét, a Szent Jobbot magukkal vitték és valahol a Balkánon eladták raguzai keresztény kereskedőknek, akik

azt a domonkosrendi szerzetesek templomának adományozták. Tőlük szerezte vissza és vitette a budai várba a Szent István iránt igen nagy tisztelettel viseltető asszonykirály, Mária Terézia 1771-ben.

A Grassalkovich Antalnak és Hadik Andrásnak, mint királyi biztosoknak kíséretében 250 éves száműzetésből Bécsen és Pannónhalmán keresztül hazatérő Szent Jobb útja valóságos diadalmenet volt. Amerre elvonult, a városok és

egyház és állam, városok és falvak, tudományos testületek és társadalmi szervezetek valósággal versenyeztek egymással Szent István emlékének a megörökítésében.

Az ebben a korban épült templomok közül a legnagyobb és legszebb a budapesti Szt. István bazilika. Amikor az ember kívülről nézi, vagy belülről szemléli, önkéntelenül is arra gondol, hogy általa és benne az építésére bőkezűen adakozó magyar nép méltó emléket állított

SZT. ISTVÁN FELAJÁNLIJA A KORONÁT

Oltárkép a máriacelli bazilikában. Tobias Pock bécsi festő olajképe 1665-ből.

falvak lakossága processzióban sietett eléje, Budán teljes egyházi és katonai pompával várták. A kor jeles költői, Rájin's Ferenc, Verseyhy Ferenc, Faludi Ferenc ünnepi ódákkal köszöntötték. Ekkor született meg az „Oh, dicsőséges szent jobb kéz...” kezdetű egyházi ének is, amely a vallás' és nemzeti hagyományokat hatalmas egységbe foglalja. A visszatérést követően augusztus 20-án minden évben — az egyházi és állami vezetők és a társadalmi előkelőségek részvételével — a Várban a Szent Jobbkal körmenetet tartottak. A nép azonban csak a szűk utcák járdáin szorongva bámulhatta meg a drága egyházi ruhákba, fényes díszmagyarba öltözött papok, urak, katonák és más előkelőségek felvonulását.

Mindazonáltal a Szent István-kultusz, „a minden idők legnagyobb magyarja” emlékezetének ápolása se a fővárosban, se a vidéken nem csökkent. A XIX. században és a XX. század első felében

országépítő, államalkotó és egyházszervező királyának és keresztény hite szent apostolának. Azonkívül, hogy a bazilika szobraival, domborműveivel, festményeivel a „szent király” egész életét bemutatja, a fővárosban még két szabadterei szobor is emlékeztet rá. Az ezredévi emlékművön az ő gyalogszobra vezetibe a királysobrok sorozatát, a Halászbástya déli udvarát pedig a lovasszobra díszíti. Az Országházban, a Tudományos Akadémiában, a Nemzeti Múzeumban, az Országos Levéltárban és a Szépművészeti Múzeumban a kor legkiválóbb művészeinek a képei állítják a látogatók szeme elé életének, vagy életművének egyik vagy másik részletét.

Vidéki viszonylatban se szeri, se száma az 1771 és 1938 között keletkezett Szent István emlékeknek: templomoknak, kápolnáknak, oltároknak, szobroknak, festményeknek. 1938-ban pedig, halálának 900. évfordulóján még a legkisebb faluban is gondoltak rá. Ha másra

nem telt, legalább egy utcát neveztek el róla.

A páratlanul szép és felejthetetlen 38-as jubileumi évnek az eseményeit nehéz dióhéjba foglalni. Pacelli bíboros-államtitkár, pápai legátus, a későbbi XII. Pius pápa, nyitotta meg május 30-án, a budapesti Eucharisztikus Világkongresszus befejezése utáni napon. A Szent Jobb körmenetet nem a várban, hanem Pesten tartották meg. A Szent Jobb és vele a szentistváni gondolat lejött a múltból a jelenbe és a körmenet jellegét már nem az előkelőségek, hanem a harmincas évektől kezdve rohamosan fejlődő katolikus munkáscsoportjaink, városi és falusi ifjúsági mozgalmaink tízezreinek a jelenléte adta meg.

A megnyitó ünnepség után a Szent Jobb a díszes „Aranyvonat”-on országlátogatásra indult, amelynek a során felkereste a királyi városokat, Esztergomot, Székesfehérvárt és a vidék minden nagyobb központját. Amerre elhaladt, a nép mindenütt imádságos áhítattal és lelkes örömmel fogadta és köszöntötte. Az Alföldön „a vaspályamenti szőlők és tanyák verandáin, falvak végén és temetők szélein várták István jobbát térdre roskadtan, égő gyertyákkal a kezükben...” A soproni beszámoló szerint „amerre az Aranyvonat elhaladt, a mezőkről, a nagy nyári munka mellől mindenünnen a vasút mellé siettek a munkások és a legtöbb helyen térdreborulva fejezték ki hódolattukat...”

Az orosz fegyverek védelme alatt Moszkvából visszatért kommunista emigránsok az idegen megszállók kezéből rendelkezésükre álló sajtón és rádióon keresztül gyalázatos propagandahadjáratot indítottak a magyar múlt ellen, amelynek a során — többek közt — azt állították, hogy Szent István tisztelete és a Szent Jobb kultusza az évszázados fasiszta reakció népbolondításának az eredménye.

A válasz, amelyet erre a hitvány támadásra a magyar néptől kaptak, csattanós volt. Az 1945 augusztus 20-án az amerikai hadsereg által Ausztriából hazaküldött Szent Jobbkal tartott körmeneten százezrek vettek részt. „Ez az összeomlás és orosz bevonulás utáni első processzió — írta a rendezők egyike — fordulópontot jelentett a halálra vált nemzet történetében. Szent Istvánnak az ország romjai fölött való szimbólikus megjelenése újra öntudatos és jövőbe néző nemzeté fogta össze a testileg kiéhezett és lelkiileg megtört magyar népet...”

A következő évben, 1946 augusztus 20-án már az új hercegprímás, Mindszenty József vezette — félmillió hívősereg élén — a körmenetet. „Szent István gondolatai — mondotta prédikációjában Esztergom érseke — nem idejétmúlt poros emlékek, amikről egyszer évente emlékezve leverjük a múlt porát. Annyira egyek a hittel és erkölcsi törvénnyel, hogy azok állandó érvényesülése a nemzet életigénye és a vallásbadság követelménye...”

1947 nyarán a kommunisták — a közeledő választásokra való tekintettel — az

(Folytatás a 3. oldalon)

Szent István emlékezete

(Folytatás az első oldalról)

Egyházzal szemben a „mosolyoffenzíva” taktikájára tértek át. Ennek az új taktikának egyik lépéseként jelent meg újságjaikban az a hír, hogy a Szent Jobbkormányon párizászlók alatt a marxista pártok is részt fognak venni. Az illetékes egyházi hatóság azonban a tudomásukra hozta, hogy „katolikus egyházi körmeneteken politikai pártok mint ilyenek, nem vehetnek részt”. De nem volt kifogása az Egyháznak az ellen, hogy a kormány, a képviselőház, a főbb állami hatóságok, a hadsereg és a diplomáciai kar – a régi szokásnak megfelelően – hivatalosan képviseltessek magukat.

Augusztus 20-án délután 3 órakor indult el a körmenet a Bazilika elől. Egyházi és nemzeti zászlók alatt imádkozva és énekelve, félmillió meghaladó hívősereg kísérte a szent ereklyét. A becslések szerint másik félmillióra rúgott azoknak a nézőknek a száma, akik a három kilométer hosszúságú Andrássy út járdáin elhelyezkedve tapssal és éljenzéssel köszöntötték az előttük elvonuló Szent Jobbot.

A Hősök terén felállított hangszóró bemondója sorban jelezte az előkelőségek érkezését. Mindszenty bíboros nevének hallatára egetverő tetszésnyilvánításba tört a hatalmas teret zsúfolásig megtöltő tömeg. A társutas Dinnyés miniszterelnököt alig hallható, udvarias taps fogadta. A nyugati nagyhatalmak képviselőit megéljeneztek. Az orosz követ érkezésének a bejelentését fagyos némaság követte.

A körmenet befejezése utáni szentbeszédében Mindszenty bíboros megállapította, hogy „a mi ezeréves multunk Szent Istvánban testesül meg a legkifejezöbben. Tőle kaptuk legnagyobb és időálló értékeinket... Örizzük – szőltotta fel az óriási tömeget – büszkén a szentistváni hagyományokat családban és társadalomban és ezzel keltsük életre az elalélt Magyarországot!”

A körmenetnek utójátéka is volt.

Dinnyés miniszterelnök az ünnep másnapján magához hívatta a rendezőség egyházi vezetőit: Witz Bélát, a primás budapesti helytartóját, Mihalovics Zsigmondot, az Országos- és Beresztóczy Miklóst, a budapesti Katolikus Akció igazgatóját és súlyos szemrehányásokkal illette őket az előző napi „politikai demonstráció” miatt.

A ravasz közeledési kísérlet csúfos kudarcra után a már majdnem teljesen kommunista irányítás alatt álló kormány 1948-ban támadásba ment át. A „kenyér ünnepe” névvel új nemzeti ünnepet vezettek be és annak a megülesét Szent István napjára, augusztus 20-ára tették. Adminisztratív úton még azt is megakadályozták, hogy az Egyház a Bazilikától a Hősök terére vezető szokásos Szent Jobb körmenetet megtarthassa. A rendezőség tiltakozására a budapesti kommunista főkapitány azt felelte, hogy ezt az útvonalat már lefoglalták az új „demokratikus nemzeti ünnep”-pel kapcsolatos felvonulás számára.

Az „illetékes egyházi hely” – maga a primás – a szomorú eseményhez fűzött kommentárjában megállapította, hogy „annak a kenyérnek a pártünnepét, amelyet július 15 és szeptember 30 között bármely vasárnap megülhetek volna, hatalmi szóval szembefordították az egész nemzet Szent Jobb-jával, amely megtanította őseinket a kenyérmagvak szorgos és veritékes termelésére...”

48 után Szent István tisztelete hosszú időre visszaszorult a katolikus templomok falai közé. A kommunista rezsim

24 év múltán azonban elkövetkezett az az időpont, Szent István születésének ezredik évfordulója, amely mellett – a közvélemény felháborodása nélkül – se a püspöki kar, se az állam nem mehetett el szó nélkül.

„A nagy király műve – olvassuk az 1970 nyarán megjelent püspökkari körlevélben – azzal lett teljessé, hogy az ember egyéni és közösségi életét az evangélium fényében szemlélte. Őt magát is mély lelkeség és bensőséges valláosság hatotta át. Minden tettének, alkotóerejének forrása: Istenből táplálkozó hite volt. Királyi méltóságát is úgy fogta föl, mint Istentől népe javára kapott ha-

kenyszerült száműzetésbe Mindszenty bíboros. Amikor kijövetelének híre futott, sok helyről keresték föl, hogy vállalja el a Millenium ünnepségének a szónoki szerepét. A meghíváshoz a befogadó országok főpásztorai és hívei is csatlakoztak.

Ezeknek a meghívásoknak eleget teendő kezdte meg a Primás nyolc súlyos évtized terhével a vállán a maga nemében egyedülálló világmisziós tevékenységét.

Szívesen tette, mert a Millenium jó alkalmul szolgált neki arra, hogy nagy történelmi tudásának kincstárát megnyitva nemcsak magyar, hanem idegen nyelvű hallgatóságának százezrei előtt is megismertethesse a „szentkirály” kivételes személyét, államot és egyházat

RÉGI NÉPÉNEK ISTVÁN KIRÁLYRÓL

Ah hol vagy magyarok tiündöklő csillaga,
Dicső István király, hazánknak oszlopa?
Hozzád buzgó szívvel mindnyájan járulunk,
Ki voltál mindenkor ügyünkben gyámolunk.*

*Szent hit terjesztője buzgóságod vala
Közöttünk, magyarok oh nagy apostola!
S mint a virágokert, hazánk úgy újula,
Általad pogányság szépen kitisztula.*

*Reménységünk benned van és Máriában,
Mint magyar hazánknak nagy pátrónájában;
Kinek még éltedben minket ajánlottál,
És szent koronáddal együtt bémutatál.*

*Hogy már mennyekben vagy, szívből örvendezünk,
És mindnyájan néked buzgón esedezünk:
Szegény országodra fordítsd szemeidet,
Hogy Isten töltse bé jókkal híveidet.*

*Hazánkban, oh atyánk, nyerj szent békességet,
Távoztass el tőlünk minden ellenséget,
Nevedjen néped hit egységében,
Részeltessen végre ég dicsőségében.*

* A hasonló kezdetű, közismeri ének jó 100 évvel későbbi lejegyzés. Az itt közölt szöveg Károni János „Cantionale Catholicum” c. 1676-ban megjelent énekeskönyvéből való.

talmat, amely együtt jár az apostoli küldetéssel... Első királyunkra, Szent Istvánra – fejeződik be a bátorhangú körlevél – a hívő magyar szemével tekintünk vissza, mert a mi ünnepünkben a magyarság szent érzése és a hívő lélek áhítata összefonódik. E két fogalom a nagy királyban és a nemzet apostolában lett eggyé és bennünk, akik most egy ezredév után feltekintünk rá, töretlenül él tovább...”

A püspöki kar tagjai augusztus 20-án a Bazilikában a Szent Jobb jelenlétében koncelebrációs szentmisét mutattak be, amely alatt felolvasták VI. Pál pápának Szent István életét és életművét meleg szavakkal méltató levelét.

A néphangulatot látva 1970-ben a kommunisták is beálltak az ünneplők sorába. A népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, Losonczy Pál, a fehérvári jubiláris gyűlésen I. István, „hatalmas méretű, államalkotó tevékenységére” hívta föl a figyelmet, A Magyar Tudományos Akadémia ezredforduló díszgyűlésén – olvassuk a beszámolóban – „államunk egyik illusztris képviselője – Kisházi Ödön – ennek az államépítő királynak alkotásait, történelmi szerepét és haladó irányát összegezve megállapította, hogy István király történelmünk legnagyobb államférfia, akinek tisztelete hozzátartozik önbecsülésünkhöz...”

Az országon kívül élő magyarság – az európai magyar katolikus pápi konferencia ajánlását követve – öt éven át emlékezett Szent István születésére és életművére.

Az emlékezés első évében, 1971 őszén

szervező életművét; hogy beszéljen a magyar szentekről, Magyarországról, mint a kereszténység védőbástyájáról és az istentelen kommunizmusról, amely a Szovjet megszálló seregek támogatásával rabigában tartja Szent István népet.

Szent István emlékezete történetének vázlatos ismertetését egy Márai-idézettel és egy ahhoz fűzött kéréssel fejezem be.

Székesfehérvárott történt 1938 augusztus 18-án délután. A törvényhozás két házának – az alsó- és a felsőháznak – a tagjai a városháza címekkel, zászlókkal és girlandokkal feldíszített udvarán megtartott együttes ülésükön törvényben örökítették meg az ország és a nemzet első királyának, „a szentnek, az államalkotónak, az uralkodónak és a hadvezérnek dicső emlékét”. Az országgyűlés bereksztése után a kormányzó a miniszterek és törvényhozók kíséretében megtekintette a „romkert” „mauzoleum”-nak nevezett épületét, amely a „szentkirály” törökök által kifosztott, de épségben megmaradt szarkofágját őrzi. Majd onnan továbbmenve a vármegyeháza előtti kis térségen leleplezte Szent Istvánnak Sidló Ferenc által megmintázott és rendkívül kifejező lovasszobrát.

Az ünnepi délutánt a Pesti Hirlap fiatal riportere, Márai Sándor így jellemezte: „Egy nemzet emlékezik múltjára, s az emlékezésből erőt merít a jelen és a jövő feladataihoz...”

Legyen a szentistvánnapi múltba való visszatekintés a külföldi szétszórtságban élő magyarság számára is bátorítás és lelkesítés a ma és holnap teendőinek a vállalására.

Otszáz év után az első pápalátogatás Svájcban

A közel egyhetes – június 12–17-ig tartó pápai látogatás a „legjózanabb”, de talán a legszükségesebb hétköznapiokra esett. Egyes újságírók szerint a legnehezebb látogatás volt az eddigiek között.

Hiányoztak a mindent elsőpró katolikus tömegek. Ennek több oka van. Először: a hétköznapiok, amelyekben a svájciaknak dolgozniuk kell: „Schaffen”. Másodsor: a jólét önző magabiztossága és tárgyilagossága. Harmadsor: a kritikus előhangok már a látogatás előtt: Svájc nem akart „Schau”-t. Még katolikus oldalról is hangzottak el ilyen vélemények. Bizonyos elégedetlenség hangzott el nemcsak a „Weltkirchenrat” részéről, de a katolikus klérus részéről is modern kérdésekkel kapcsolatban. A Keresztény Vallások Világtanácsának nem tetszett az, hogy a pápa öntudatosan megvédte a katolikus primátust, Péter vezetőszerpét a keresztény egyházban és így Péter utódját is, amit egyébként alátámaszt a közel 2000 éves egyháztörténelem és a megszakítás nélküli keresztény katolikus tradíció. Róma itt nem engedhet.

Kálvin és Zwingli hazájában a katolikus klérus körében is sok a kritikus kérdés: az autoritatív egyházkezelés kérdése; a nők egyenjogúsága; a celibátus kérdése; a szentségi papság kérdése. — Ezekben a pontokban II. János Pál pápa nem hagyott semmi kétséget Róma igazi álláspontját illetően. Döntő a II. Vaticanum, a világegyház püspökeinek és a pápának közös állásfoglalása, amely az egyetemes katolikus tradíción alapszik.

A kritikával szemben II. János Pál pápa is kritikát gyakorolt. Püspököket és papokat fölszóltott a gondos és külön intézetekben folyó papi utánpótlás fontosságára. A papokat a közéletben nem szabad összetéveszteni a civilekkel és fordítva, a civileket a papokkal, anélkül, hogy a papság külön külön kasztot képezne. A komoly katolikus hívek is így kívánják. Kérte továbbá a püspököket a komoly papképzésre, annak természetfeletti jellege megőrzésére.

Flüeliben, ahol „Bruder Klaus”, Svájc nemzeti szentjének szülőháza áll, figyelmeztetett a Pápa, hogy „a szentnek a hangja int: békére a saját hazátokban, felelősségre a békéért az egész világban és a saját szívetekben. Egy jogállam nem hagyatkozhatik csak a tradicionális jogra, hanem az idők változása jogszabályok változását is követeli a gyengék és a jögonkívil rekedtek védelmére...”

„Nézzetek a ti államiságtok kerítésein túlra is más népek gondjára! Mert minden népek össze kell fognia a politikai, ideológiai feszültségek kihívásaival és az emberi jogoknak sokféle megsértésével szemben. Vigyázzatok a Ti demokratikus közösségekben minden jelenségre a ti hatalmas pénzvillagotokban. Vigyázzatok mindenkifölött arra, hogy gazdagságtokkal, a ti bankvilágtokkal a világ békéjét, nem pedig — indirekte — az igazságtalanságot és a háborút szolgáljátok”.

A látogatás utolsó napján, szombaton, az idegen nemzetiségűekkel találkozott, akikből Svájcban 300.000 él. Gondterhes arca örvendetesen kiderült egy csoport lengyel gyermek között, akik virággal lengyel nyelven üdvözölték.

Szentháromság vasárnapján Sittenben, a francia Svájc — Wallis — regényes, szép helyén mondott szentmisét a Pápa és repült vissza Róma fel.

H. F.

HARANGOZÓ FERENC:

AZ ÖRÖKSÉG

III.

MINDSZENTY

BÍBOROSSÁ NEVEZI KI A PÁPA

Bíborosi kinevezéséről Mindszenty 1946 februárjában kapott értesítést. Azonnal intézkedett útlevél ügyében. Már közelgett az idő, hogy utaznia kellene, amikor a belügyminisztériumból azt az üzenetet kapta, hogy személyesen menjen el útleveléért. „Hatalomfitogtatót és megalázást láttam benne”, írja Emlékezéseiben. Nem ment föl Budapestre, hanem február 17-én, az indulás napján, kiment Esztergom környékére plébániákat látogatni. — Visegrádon érte utól a futár, Nagy Ferenc miniszterelnök kétségbeesett telefonkérdésével, hogy a primás nem akar Rómába utazni? Az érseki helynök válasza: „Nem mehet. Útlevelét nem intézték el”.

„Kérem, küldjenek rögtön futárt utána és közöljék vele, hogy a kormány kéri, induljon azonnal Rómába. Mire hazakerkezik, az útlevél is ott lesz”. —

Az történt, hogy a római magyar követ táviratilag értesítette a kormányt, hogy az újonnan kinevezett 32 bíborosból már 31 régen megérkezett a Vatikánba, csak a magyar primás hiányzik. A világsajtó is felfigyelt rá...

Mire a primás Esztergomba visszatért, Key amerikai tábornok, aki első római útjára is vitte repülőgéppel, már leszállt a város szélén, hogy Rómába vigye. — Február 18-án délben érkeztek Rómába. A Via Giuliára hajtottak, ahol a szállása volt. Másnap a Szentatya külön végezte Mindszentyt a szertartásokat. „A nyilvános konzisztórium alatt, amelyen az új bíborosok fejére tette a bíbornoki kalapot a pápa, engem átölelt és 'Éljen Magyarország' szavak kíséretében helyezte fejemre a bíborosi kalapot. — A 32 közül te leszel az első, akinek vállalnod kell a bíboros címmel jelzett vértanúságot”.

XII. Pius a régi római magyar templomot, a Santo Stefano Rotondo-t, jelölte ki Mindszenty tituláris templomává. Március 4-én volt Mindszenty egyórás kihallgatása nála. Erről írja maga: „Ez volt utolsó találkozásunk, de mindig azal a meleg együttérzéssel és atyai jószággal kísérte küzdelmes életemet, amellyel akkor elbocsátott. Haláláig mellettem állt és megíúsított minden meszterkedést, intrikát és cselvetést, amelynek akár a bolsevisták, akár a szolgálatukba fogadott haladó katolikusok voltak a kezdeményezői. Csak a legnagyobb hálával tudok gondolni... a letartóztatásomat követő tiltakozásaira és arra a megleghangú táviratra, amelyet 1956-ban szabadulásom után intézett hozzám”.

Rómában meglátogatta az összes bíborosokat. Meglátogatta a magyar menekülteket táboraikban: Bolognában, Riminiben, Reggio Emiliában, San Pastoreben. Elment még Udinébe is, hogy meglátogassa az ottani hősi halott temetőket, ahol sok magyar pihen. „Megrendülve jártam a kilométerekre terjedő hősi halott temetőket, ahol igen sok magyar, aki az első világháborúban esett el, idegen földben pihen...”

Boldog érzés volt az egyhónapos távollét után a Balaton kék tükrét megpillantani és — hazatérni”. —

Mikor Mindszenty Rómából hazajött, Csepel gyárvárosba, a bolsevista fellegvárba látogatott el. A „Vörös Csepel” lakossága már eddig is megmutatta, hogy vallásához ragaszkodik és a magyar

munkás önértetével ragaszkodik saját független véleményéhez. Csak az ímént szerveztek két új középiskolát; az egyikbe bencés tanárokat hívtak, a másikba a leányokhoz szerzetesnővéreket. Itt, Csepelen, hirdette meg a Krisztusi szeretetet minden fajú és világnézetű ember iránt.

A karácsonyi ünnepek alatt meglátogatta a Délbudai és a Csepeli internálótábor. Egyik táborba se akarták beengedni. Mindszenty kijelentette, hogy addig nem távozik, amíg be nem engedik. Amikor híre terjedt, hogy a primás ott áll a tábor előtt és a tábor kapuján bebocsátást vár, a lakosság mindenfelől özönlött a tábor felé. Erre kénytelenek voltak kaput nyitni. A Délbudai táborban, a nagy téren összehívta a hatalmas embertömeget. Pár szava után a „letört férfiak felemelték fejüket, szemükben megcsillant a remény, az élet fénye”.

A táborlátogatások után a marxisták a szemére vetették, hogy a nyilasok és náci áldozatait bezzeg nem látogatta meg. — Erre egyszerű volt a válasz: „Én magam is a náci foglya voltam akkor, Köhidán”.

Ekkor még az emberséges Nagy Imre volt a belügyminiszter és tőle engedélyt kapott a primás, hogy több budapesti börtönt meglátogathatott, még az elítéltekhez is bemehetett. Minden rab elsírta magát, áldásért könyörgött, még ha más vallású is volt. A primás meglátogatta Zadavec István nyugalmazott tábori püspököt is a cellájában. Elmondta a primásnak, hogy nem engedték szükség-

letre sem, a kémlő lyukon kiáltották be: „A nadrágba! A nadrágba!”

Börtönlátogatásai által meleg szálak szövődtek nála a szenvedőkkel. Hozzá tartozóik eljöttek Esztergomba és Budára, hogy megköszönjék férjük vagy gyermekük meglátogatását. Sokan katolikus vallásra is tértek, a halálra ítélték sorából is.

A KÖZTÁRSASÁG VÉDELMEÉRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNY

Úgy is hívták, hogy „hóhértörvényt”. Teljesen szovjet másolat. Csak ördögi taktikával nem a kommunista párttal, hanem a Kisgazdapárt által terjesztették be megszavazásra. Nagy Ferenc miniszterelnök nyújtotta be 1946 március 12-én.

A törvény könnyebb megszavazására és az országos közhangulat megnyerésére ún. „diáköszeesküvéseket fedeztek fel” szerzetesiskolákban. Előadások idején behatolt az ÁVO minden előzetes bejelentés nélkül a szerzetesiskolákba és kutatást tartott a tanulóknál. Ez az eljárás óriási felháborodást okozott a szülőknél. Kalocsán nagygyűlésre jöttek össze és erősen követelték a kormánytól, hogy védje meg az iskolákat. A bajai cisztercita gimnáziumban „műhiba” történt, mert a rajtaütés valamilyen okból egy napig késett, de a budapesti sajtó még aznap jelezte, hogy milyen fegyvereket találtak a tanulóknál. Országos botrány lett belőle. Keresztury Dezső kultuszminiszter határozottan az iskolák mellett foglalt állást,

Az Egyház életéből

A Szentatya Viterbóban. — A Rómától 70 km-re északra fekvő város a történelem folyamán ismételt papai székhely és a konklávé színhelye volt. 750 évvel ezelőtt élt viterbói Szent Rozália, amikor Itália a Ghibellinek és a Guelfek harcainak színtere volt. Szent Róza házája békéjéért áldozta fel vezeklő életét.

Itt Viterbóban II. János Pál pápa fölhívást intézett a világ közvéleményéhez: „Napról-napra súlyosbodik az Irak és Iran közti véres és pusztító háborús viszály, amelynek négy év óta mintegy 300.000 áldozata van. A fenyegető válság kiterjed az egész öböl környékére... Imádkoznunk kell... hogy végre békét teremsenek a két testvérnép között”.

A viterbói napot befejezte a „Szent Róza-gépe” című körmenet. Ez abból áll, hogy a szent szobrát egy 30 méter magas toronyszerkezetre erősítik, amely fából és vasból van összetákolva és 52 másztát nyom. A tornyot 100 erős férfi, ún. „hordár” fölemeli és viszi dobpergés közt abba a templomba, ahol a szent holttestét őrzik.

A körmenet végén a pápa kiment a térre és kezet fogott egyenként minden „hordár”-ral.

II. János Pál pápa június 2-án hivatalosan visszaadta Pertini elnök május 21-i vatikáni látogatását. — „Olaszország két legnépszerűbb embere” — ahogyan a napilapok a pápát és az államelnököt nevezik, nem először találkozott egymással hivatalukban. — 1978 októberében II. János Pál vacsorára hívta a vatikánba az államelnököt. A Gemelli-klinikán a súlyosan sebesült pápát háromszor látogatta meg Pertini elnök. 1982 októberében pedig az államelnök hívta magánvillájába ebédre a Szentatyát.

Ez a legutolsó látogatás délután négy

órákor kezdődött és az olasz állam határán, a XII. Pius-téren, ahol az olasz külügyminiszter üdvözölte a pápát, egy díszszázad kíséretében. Innét a Piazza Venezia-ra hajtottak, ahol Róma város polgármestere üdvözölte a Quirinálban, ahol a televízió is szerepelt. A kormányország előtt fogadta Pertini elnök. Az elnök beszédében megemlítette, hogy a Quirinále-palota azelőtt a pápák lakóhelye volt. Most az egységes olasz állam székhelye... Örömet fejezte ki, hogy a Szentatya épp június 2-án, az egységes és szabad Olasz Köztársaság kikiáltásának évfordulóján adja vissza a vatikáni látogatást.

(M. K.)

*

A biblia sikere Japánban. — 1983-ban 1.100.000 biblia fogyott el Japánban, úgy hogy ez a könyv lett a „Bestseller”. — Japán 120 millió lakosságából pedig csak 1% keresztény.

*

A papi hivatás válsága. — Világméretben szemlélve, ez a válság szűnőben van. Az 1982-es vatikáni központi statisztika szerint, a világon ma 72.991 kispap készül hivatására, míg 10 évvel ezelőtt csak 60.142 volt. De a földrajzi megoszlás nagyon különböző. Míg 1970–82 közt csak Afrikában és Latinamerikában nőtt folyamatosan a hivatások száma, minden más földrészen csökkent, Európában 1975 óta tapasztalható folyamatos növekedés. Európában így oszlik meg a hivatások száma: Míg 1970-ben Lengyelországban egy millió lakosra 126 seminarista esett, Spanyolországban 143, Olaszországban 189, addig 1982-ben Lengyelország került az élre: egy millió lakosra 195 kispap esik, míg Olaszországban csak 91, Spanyolországban pedig csak 85. ■

aminek az lett a következménye, hogy 1946 és 47-ben csend lett a diáköszeesküvések körül.

A nagy többség 1946 március 12-én megszavazta a „hóhértörvényt”. A Súlyok Dezső vezette 20 tagú ellenzékét a törvényjavaslatnak pedig egyszerűen kizárták a pártból.

Az iskolák elleni küzdelemben döntő szerepet vitt a Katolikus Szülők Szövetsége. Ez a Szövetség mindig résen volt, éberrel figyelte az iskolák körül folyó kommunista agitációt, mindig idejében ott volt, ha készülő új támadásokat kellett kivédenie. A Szövetség kalocsai nagygyűlésén 12.000 szülő tiltakozott 1946 május 30-án, rá 3 napra, június 2-án pedig Budapesten az Angolkisasszonyok tanárképző jubileumán. Ezen résztvevett Keresztury Dezső kultuszminiszter is. Mindig a leghatározottabb és legbátrabb védője volt a katolikus iskoláknak. Inkább megvált a miniszteri tárcától később, minthogy bábszerepet töltsön be a kommunista befolyás alá került kormányban. Nem csoda, ha a Szülők Szövetségét a kommunisták állandóan támadták. Országos elnökét, egy hatgyermekes családapát, dr. Tóth Miklós budapesti ügyvédet, 1948 nyarán az iskolákért folyó harc idején le is tartóztatták a demokrácia védelméről szóló törvény alapján.

Meg kell itt említeni az ún. „Körúti gyilkosságot”. Budapesten, a Teréz körúton, megöltek egy szovjet katonát és a „merénylet” után megtalálták a színhely közelében, egy romház padlásán, egy fiatalember hulláját. Az ifjú Kalot-egyenruhát viselt, így tudták az oroszok kideríteni, hogy a gyilkos a katolikus Kalot-egyesületnek a tagja volt, aki a romház ablakából adta le a halálos lövést, aztán a romház padlására menekült, de a rendőrség nyomában volt, s ekkor öngyilkosságot követett el. — Így szölt a hivatalos közlemény.

Persze, ezt a jelentést egy lap se merte cáfolni, pedig a népes körúton a járőkelők szemeláttára lőtte agyon egy feldühödött szovjet katona szóváltás közben a társát. A rendőrségi körökből kiszivárgott, hogy a szegény fiatalembert az Andrássy úton verte agyon a rendőrség vallatás közben és gyorsan átvitték a holttestet a körúti romházba.

Az orosz katonát díszpompával temették; az orosz főparancsnok mondta a gyászbeszédet, megbélyegezte a reakciós magyar ifjúságot és támadta a gyengekező kormányt, amiért hanyagul tűri a szovjetellenséget. Szakasits Árpádnak, a helyettes miniszterelnöknek tolmácsolnia kellett a sírnál a kormány sajnálkozását és részvétét. Nagy Ferenc miniszterelnököt pedig a temetés után Sviridov szovjet főparancsnok magához rendelte és az összes katolikus ifjúsági egyesületek feloszlását követelte. Nagy Ferenc átvette a parancsot és kibocsátotta a 7330/1946 M. E. sz. kormányrendeletet, amelyben Rajk belügyminiszter felhatalmazást kapott a megtorló intézkedésre.

Mindszenty azonnal válaszolt a súlyos sérelmi ügyben. Kifogásolta, hogy az ügyben egyedül a belügyminiszter döntött, anélkül, hogy az esetet alaposan kivizsgálták volna.

Ez az ügy, mint előtte a diáköszeesküvések vádjá, nagyon nyugtalanítja a hazai katolikus közvéleményt. Kivizsgálása nélkül a belügyminiszter eljárása önkényes és ellenkezik a szabadság eszméjével. Általánosságban és irányított gyanú alapján rögtön és erőszakosan cselekedni a parancsuralmi rendszerek szokása...

(Folytatás az 5. oldalon)

Örökség

(Folytatás a 4. oldalról)

Július 26-án tartott püspöki értekezleten a püspöki kar arra is felkérte a primást, hogy írjon az internálótáborokban sínylő magyar fiatalok és idős férfiak érdekében is Nagy Ferenc miniszterelnöknek. Ez az írás augusztus 1-én ment el. Ebben az írásban a primás hangot adott annak a megállapításnak is, hogy sem Németországban, a nemzetiszocializmus hazájában, sem Olaszországban, a fasizmus hazájában, nem folyik olyan megtorlás, mint nálunk. A magyar föld annak a gyűlöletnek, amit a náciizmus és fasizmus teremtett, csak mellékterepe. Már rálephetnének a megbocsátás és kiengesztelődés útjára... Ne törődjön a kormány egy törpe kisebbség ellenérzésével és alaptalan gyanúsításaival. A politikai foglyok helyett most már töltsék be a börtöncellákat azok, akik számára építették, gyilkosok, rablók, tolvajok, stb. Bocsássák már szabadon azokat a foglyokat, akik nem kerültek bíróság elé, akiknél „nem magukban, de állásukban” volt hiba. Engedjék szabadon az öregeket, betegeket és a többgyermekes anyákat...

Amikor a szovjet főparancsnoknak jelentést tettek a mi két levelünkről, megparancsolta a miniszterelnöknek, hogy nyilvánosan feddje meg a papságot. A terror alatt álló Nagy Ferenc, anélkül, hogy említette volna a mi két levelünket, nyilvános sajtóértekezleten az alábbi vádakot emelte ellenünk:

1. Nem nyújtunk segédkezet a szovjet csapatok és a magyar nép békés együttélésének a kialakulásához.

2. Megtűrjük és nem távolítjuk el sorainkból a szovjetellenes és demokráciaellenes elemeket.

3. Nem hirdetjük a demokrácia magasabbrendűségét és nem ápoljuk a Vörös Hadsereg iránti hálát.

A NÉMETEK ÉS MAGYAROK KI- ÉS ÁTTELEPÍTÉSE CSEHSZLOVÁKIÁBAN

Az új háborúvesztés végzetes helyzetbe hozta a Csehszlovákiában élő magyarságot. Benes elnök Kassán kijelentette: „Csehszlovákia a csehek és szlovákok állama és senki másé!” Ez annyit jelentett, hogy a szudétánémeteknek el kell tűnniük Csehországból, a magyaroknak pedig Szlovákiából. Szlovákiában, szinte összefüggő tömbben Magyarországgal, 650,000 kisebbségi magyar élt. Benes tudta azt, hogy a szudétánémetek kitelepítése a hitleri Németország után a győztes hatalmak közös tetszésével találkozhat: Németországot győngetni kell. — Magyarországgal kapcsolatban tudta, hogy az oroszok: Sztalin, Molotov, a csehek oldalán lesznek a magyar kérdés megoldásában is. Így született meg az a terve, hogy a magyarokat eltünteti Szlovákiából: 100,000-et százezer Magyarországon élő szlovákért cserél be; 200,000-et visszaszlovákosit, — 400,000-et pedig szétszór egész Csehszlovákiában, különösen a szudéták helyére, hogy ott eltűnjenek.

Az akciók mindjárt '45 nyarán a háború utáni népvándorlások zavarában szinte észrevétlenül kezdődtek. — A magyarokat kollektíve megfosztották csehszlovák állampolgárságuktól, hivatalaiktól, üzleteiktől, a falvakban kilakoltatták házaikból, vagyonukból kiforgatták és elvették földjeiket. Helyükbe csehszlovák partizánokat telepítettek. Bezárták az összes magyar iskolákat. Magyar nyelven még hitoktatni sem szabadott. Megakadályozták a magyar nyelv használatát a nyilvános életben, sőt a magánérintkezésben is. Megtiltották a magyar igehír-

detést és a magyar egyházi énekeket, magyarul a többségű helyeken is. A zaklatásokat csak azok kerültek el, akik szlovák nemzetiségűnek vallották magukat. Ez volt a „visszaszlovákosítás”.

Benes a potsdami konferenciával akarta szentesíteni a ki- és áttelepítési akcióit. A nagyhatalmak a szudéták kitelepítését jóváhagyták, a magyarokét nem. E döntés ellenére a csehszlovákok mégis átülöztek a határon vagy 25,000 kétségbeesett magyart. A magyar kormány nemzeti érzésű része nem mert ellenkezni nyíltan olyan kérdésekben, amelyek a szovjetország érdekeit sérthették. A marxista és főleg a moszkovita része a kormánynak pedig érdektelen volt. Sőt!

Ilyen körülmények között a magyar egyház maradt az üldözött szlovákiai magyarok egyetlen reménye. Tomek Vince, a későbbi piarista generális, fölkereste Mindszentyt még 1945 nyarán és arra kérte, hogy kérjen segítséget a szlovák püspöki karnál. Mindszenty úr is ismételtén a szlovák püspököknek, de válasz nem érkezett. Kiutasított magyar lelkésztől azonban hallotta, hogy egyes püspökök sokat segítettek.

Mikor esztergomi érsek lett, körlevélben hívta fel a magyarok figyelmét a szlovákiai testvérek sorsára, hogy eddig 37 magyar papot üldöztek ki és számtalan magyar koncentrációs táborokban sínylődik. — Az év végén a nagyhatalmak utasították a két érdekelt államot, hogy rendezzék lakosságcserével a kérdést. A párizsi békekonferencián kérte Benes, hogy 200,000 magyart áttelepíthessen Magyarországra, mivel lakosságcserével nem mentek sokra a szlovákok. Most a csehek a szudéták által kitelepített vidékre kezdték áttelepíteni a magyarokat. A megriadt magyarok tömegesen menekültek át a határon, magyar területre. Mindszenty, most már mint magyar primás, táviratot intézett Griff'n londoni és Spellmann new yorki bíborosokhoz, szövegét a világ-hírügynökségeknek is átadta, úgy hogy a nemzetközi sajtó foglalkozni kezdett a kérdéssel. Amikor a csehszlovák kormány azzal védekezett, hogy csak közmunkákra való igénybevételről és nem deportálásról van szó, 1946 december 21-én Mindszenty beutazási engedélyt kért Csehszlovákiába. Mikor választ nem kapott, Berán prágai érseknek írt, aki végre közölte a kormány választát: megengedik, de „szigorúan ragaszkodnak az új egyházi jellegéhez”. Így a Szudétákba nem juthatott, de részletesen informálódott a Csehszlovákiában lévő magyar helyzetről, és elérte azt, hogy a világsajtó újra foglalkozott a kérdéssel. 1947 februárjában egyenesen VI. György angol királyhoz és Truman amerikai elnökhöz fordult táviratban. „Bizakodó esengéssel tárom elő a 652,000 csehszlovákiai magyar kegyetlen üldözését. November 16-a óta közmunka ürügyével deportálják őket, csecsemőkre, súlyos betegek, nőkre való tekintet nélkül; 20–100 holdas önálló kisgazdát-kereskedőt, papot visznek marhaszállító vagonokban 5–600 km távolságra béresszolgáknak, megsértve a legelemibb emberi jogokat, amelyeket a nagyhatalmak az Egyesült Nemzetek alapokmányában szentnek és sérthetetlennek deklaráltak”.

A csehszlovák hatóságok azonban tovább folytatták az áttelepítést. A szerencsétlen magyarok pedig tömegesen menekültek Magyarországra. Ekkor Tildy és Nagy kormánya is foglalkozott a szlovákiai magyarok sorsával. A kölcsönös lakosságcsere-egyezmény némi enyhülést hozott. De amikor 1947 nyarán a Kiszgaz-

Segítsünk!

1. Az Erdélyi élelmiszercsomag-akciók — Ezt az akciót 1982-ben indítottuk el. A gondolat ez volt: Erdélyről és többi kallódó magyar testvérünkről sokat ankétezzünk, írunk és beszélünk, de keveset teszünk értük. — Kétszer ad, aki hamar ad! — jelszóval indult meg az élelmiszercsomag-akció. Erre 1984 június 1-ig **DM 86.359,26** folyt be. Ezt mi hiány nélkül az Ostpriersterhilfen keresztül átutaltuk a Quelle német világcég erdélyi raktáraihoz, ahonnan a megfelelő 10 kilós élelmiszercsomagok a megadott címekre elindulnak. Átvétel-, vám- és szállítási költségmentesen — a címzett nyugtája ellenében.

1984 jún. elsejével kereken 800 csomag ment el. A megrendelés és a leszállítás között hosszabb idő telik el, de az élelmiszerek friss, tömény, sokáig elálló minőségűek. — Eddig négy panasz futott be hozzánk, de ez is rendeződött.

Nyárvégével közeledik az az idő, amikor az elküldött csomagok karácsonytájt odaérnek. — Az akció még mindig igen aktuális, mert Erdély éhez!

2. Májusban megkezdjük a budapesti Szent István bazilika renoválására indított segélyakciónkat. — Májusi számunkban jeleztük azt is, hogy a bazilika általános felújítása több évet igényel és milliárdokba kerül forintban. Azt is, hogy a Bazilika kupolájának a befödéséhez szükséges vörösrézlemezek első szállít-

mánya DM 78,000 értékben a München-Freising-i egyházmegye ajándéka már elment, és hogy ezt az összeget az „Europäischer Hilfsfonds” vörösrézlemezekben már háromszor ismételte meg azóta.

Szeretnők, ha ez a segélykérésünk se találjon süket fülekre. Az otthoni magyarságnak szüksége van a külföldi magyarok segítségére, hogy ez a reprezentatív országos bazilikánk minél előbb biztos fedél alá kerüljön, mert a többi helyreálítómunka már csak azután kezdődhet meg. — Május 23-án a Szent István Bazilikában kitétték a Szent Jobbot köztisztelőnek és azt is olvastuk, hogy a kápolnát, amelyben őrzik, ezentúl „**Szent Jobb**”-kápolnának nevezik. A Milleniumkor emelt Nagymagyarország fényes lakóhelyet a Szent Jobbnak. Azóta népünkkel együtt sok vihart látott ez a szentély. Pusztulásnak is indult, ha nem segítünk. A Bazilikát Felújító Bizottság 10 cm átmérőjű vörösrézplakettet bocsátott ki azok számára, akik legalább 100 D-márkát adakoznak. Ezekből kaptunk most 300-at és folyamatosan küldjük ki nyugtaképpen az adakozóknak. Többeszi adományt is szívesen fogadunk és plakettekkel nyugtázzuk, ha az összeg kiteszi a 100 márkát. Barátainkat és ismerőseinket is vonjuk be az akcióba.

Adományokat kérjük az „Életünk” postacsekk-kontójára „**Bazilika**” jellegével Kath. Ung. Seelsorge, **Sonderkonto Nr 606 50-803, Postscheckamt München**, — vagy **Eurocsekken** az „**Életünk**” címére.

Egy vezércikk margójára

A vezércikk címe: „ELNYOMÁS”. Különös érdekessége, hogy egy pesti lapban, az „Új Ember”-ben áll.

Mi mindjárt a lényegre gondolunk: a politikai elnyomásra Magyarországon. Erről természetesen nem lehet szó, — hát akkor miről? A cikk mindjárt az elején megmondja, hogy nem politikai, de mégis általános elnyomásról van szó, t. i. egyik embernek a másik ember által történő elnyomásáról Magyarországon. — A bolti árús elküldi a vásárlót, mert lusta keresni, vagy a raktárba menni. — Az ápolónő nem látja el rendesen a beteget, ágya alatt hagyja az éjjeli edényt, vagy hidegen hozza a reggelit. — A hivatalnok dolgovégetlen rázza le magáról az ügyfelet. — A kocsmáros a vendéget rázza le és vizezi a bort, mert különben nincs keresete. — Így folytathatók a szülészörvossal, a mézszárossal, a zöldséggel, stb.

Itt csak egy segít: ha van pénze az illetőnek, hogy „kenjen”. De ez a varázskulcs egyre drágább, egyre több pénz kell és itt nincs kivétel: nem segít sem

dapártot Magyarországon szétmorzsolták az orosz megszállókra támaszkodó marxisták, megszűnt minden segítség. A két párt közötti megegyezésre bízták ezt az életfontosságú kérdést. A Szovjetunió pedig engedélyt adott Magyarországnak, hogy német kisebbségét kitelepítheti Keletnémetországba, helyükbe pedig szlovákiai magyarokat vehet át. Ekkor már Dinnyés Lajos volt a miniszterelnök, akinél a püspöki kar nevében erőlyesen tiltakozott Mindszenty a német nemzetiségű magyar állampolgárok erőszakos kitelepítése ellen. Erre Mindszentyt azzal vádolták, hogy az ő illetéktelen közbelépése a cseh-magyar lakosságcserebe rontotta el éppen a magyarok hegyzetét. Amikor kérte, hogy hozzák nyilvánosságra, hogyan és mennyiben, a válasszal adások maradtak. (Folytatjuk)

társadalmi különbség, sem történelmi, kulturális, — ma már talán politikai érdek sem. Mindenhová kell a „varázskulcs”!

Sokáig el lehetne töprengeni azon, hogyan keletkezett ez a sokfajta „minielnyomó”? Honnan van az, hogy ma már ettől az ember: elnyomástól egy egész ország közérzete rossz? — Milliók szedik az embert elbutító nyugtatókat, mások keresik a világfájdalom-csillapítót: az alkoholt, hogy elbírják ezt az arcátlan társadalmisított egyetemes „elnyomás”-t.

A cikkírónak arra a kérdésére, hogy mit tegyen az, akinek nincs elég pénze a bajjal szemben, az a receptje, hogy ereje és bátorsága legyen és türelme, hogy végigküzdje a harcát az emberi méltóságért és egyenlőségért.

De az ember érzi, hogy a dolognak nem itt van a nyitja, hanem ott, hogy a társadalom, az **egész** társadalom, semmiféle vonatkozásban sem szabad Magyarországon. Mindenki függ mindenkétől és mindenki fél a másiktól, mert az önállósága, a sajátmaga-gazda mivolta már generációk óta Magyarországon és minden kommunista országban megszűnt. Senkisésem úr a maga portáján. Sajnos, még a saját házában vagy lakásában sem, ha arra kerül a sor. Ez az állapot végigmegy az egész új társadalmi skálán, kezdve a legutolsó „melós”-tól a legmagasabb pártfunkcionáriusig. Nincs függetlenség, nincs szabadság, — innét van a meghunyászkodás, megalkuvás. Innét van a „megkenés”: kényszer... Mit használ itt a férfiúi bátorság, önérzet, türelem és szelidség? Itt egy használ: Befogni a szádat és továbbszolgálni...

Nem állítjuk azt, hogy az ún. „szabad világ”-ban nincsenek kínos, megalázó függőségek. Az élet mindenütt és mindenkor produkál ilyeneket. De nem lesz belőle rendszer, életforma és életszabály. Mert nincs egy-párt diktatúra.

NOSZLOPI LÁSZLÓ (Budapest):

Magatartási rendellenesség és nevelési terápiák

2.

Az érzelmi sérülések vizsgálata az utolsó 10 év alatt erősen pszicho-szociológiai irányban toldott el, közelebb: család-szociológiai irányban. A neurózis, pszichopáthia és a pszichózis e szerint nem az egyénnek, mint ilyennek, hanem az egyénnek mint valamely család tagjának megbetegedése. Vannak egészséges és beteg családok. Az egészséges családban a szűkebb (nukleáris) család viszonya az oldalágiakhoz, nagyszülőkhöz, szóval a tágabb családhoz pozitív, vagyis fennáll a jóviszony és kölcsönös segítség, anélkül, hogy a tágabb család tagjai beavatkoznának a nukleáris család „belügyeibe”. A patológiás családoknál a viszony ellenséges, vagy közönyös, vagy pedig a szűkebb családi kapcsolatok rovására van. Azoknak a jellemzőeknek, amelyek a pedagógiai terápia számára használhatók, ilyen formájúaknak kell lenniük: „Noha — mégis”: „Noha ez a fiú ilyen meg ilyen vétekekkel bűnözött, azért mégis vannak benne — láthatóan vagy ki nem fejezeten — ezek meg ezek a kitűnő adottságok”. — „Noha ez a lány szexuálisan elhanyagolt, mégis ilyen meg ilyen — pozitívan értékelendő — tulajdonságai vannak, amelyek a nevelőnek fontosabbak, mint a negatívok”.

A gyermek megértése szempontjából a pedagógusnak ismernie kell egyfelől a gyermeki életkorok és fejlődési fázisok lélektani jellemzőit, másfelől tekintetbe kell vennie a gyermek családi környezetét. Mindegyikre csak egy-egy példa:

A nemi érés a lányoknál hamarabb áll be, mint a fiúknál. Nyugtalanág, feszültség, fáradtság jellemzi. A lány visszahúzódik a gyermekcsoporttól és a családtól is, egy időre kifejezetten diszszociális lesz, egyedüllétet, magányosságot, gyámoltalanságot érez. Felébred benne a vágy: kiegészítő ember után, lánynál előbb a lány, majd a fiú után.

Példa a környezet figyelembevételének szükségességére:

A kiskorú dacos magatartása, lázadása, vagy pedig félszége és zárkózottsága gyakran abból a képből érthető meg, amit a családról és egyéb

személyes környezetről nyerünk, a hozzártatózók társas életéről, műveltségük szintjéről, érdeklődéséről olvasmányok, sport, színház iránt, a család vasárnapi és általános szabadidőtöltéséről, a szülők házasságának történetéről, válásról, özvegyeségről, testvérekről, mostohatestvérekről, stb.

A kiskorú egyénisége szerint a nevelési terápiának három főiránya közül kell kiválasztanunk a megfelelőt:

1. ideál-képzéssel, gondolatokkal.
2. szoktatással, „dresszúrával”.
3. barátilag, pajtáskodva, tanácsolva: „Azt javaslom neked...” vagy „Így könnyebb lesz...”

Mind a három eljárásnál a cél: a magatartási rendellenességgel szemben egy pozitív, egészséges, célszerű, új magatartást kifejleszteni és uralomra juttatni a kiskorúban.

A magatartási rendellenességet különböző szerzők többféleképpen osztják csoportokba: a) hiperaktivitás; b) visszahúzó viselkedés; c) agresszív viselkedésre (neheztelésre, haragra, durcásságra, dacra, ellenkezésre) való hajlam, ellentét a szülőkkel és az iskolai, sőt hatósági előjárókkal, úgyszintén a szabályok, rendelkezések, és tanulás általános problémái irányában. A tünetek igen változatosak: 1. fizikai szimptomák (izomrángások, haj tekerése, állandó mozgás, babrálás, ajakrágás); 2. emocionális előítéletek (oktalan félelem, túlzott érdeklődés, szenvedés, követelőzés, kirobbanó hangneme, féltékenység, hirtelen lármázás, túlzott érzékenység); 3. bűnözés előtti tünetek (kegyetlenség, verekedés, érzéketlenség, gyalázkodó beszéd, vad neheztelés a tekintéllyel szemben, rossz reakció a fegyelemmel szemben, durvaság, felelőtlenység).

A nevelési terápia alapelve, hogy a megmagyarázásnak, tudósításnak átalakító hatása van, a jelenségek feltárása a jelenségek átalakítására vezet. Az amerikai magatartáslélektani nevelési terápia (gyógymód) időben, és talán hatásában is, élén Rogers-szel — azon a tényálláson alapul, hogy az egyénnek megvan az önfejlesztő képessége, akár lappangó, akár manifeszt módon. Minden egyén hordoz magában számos egyszeri tapasztalati anyagot, jelen és múlt élményeiből, amely egyre növekszik, gyarapodik. Ez lehetővé teszi az egyénnek, hogy az életben adekvát módon viselkedjen és minden új helyzetben egyre inkább megtalálja a legmegfelelőbb megoldást.

Azonban az ember nem tudja felhasználni minden tapasztalatát. Alkalmazkodási tévedések következnek be. Ezek a tévedések abból a körülményből adódnak, hogy az ember elhárítja azokat a tapasztalatokat, amelyek az önmagáról alkotott véleményt, képet lesüllyesztik, elértéktelenítik. Az önérték, önérték-érzelem csorbáját ugyanis senki sem képes elviselni.

A tapasztalatok tehát regisztrálva vannak ugyan szervezetünkben, de nem mindig jutnak el a tiszta tudathoz. A nevelési gyógymód alapvető feladata tehát az, hogy lehetővé tegye, hogy a kiskorú hozzájusson minden tapasztalathoz, eljusson a „tapasztalati szabadság” fokára. Alkalmassá kell tennünk önmaga megértésére.

De hogyan, milyen módszerrel oldjuk meg ezt a feladatot?

Nem másként, mint olyan módon, hogy nekünk, a pedagógusoknak és pszichológusoknak kell megértést, megbecsülést és türelmet tanúsítanunk a kiskorú, a problematikus és nehezen nevelhető gyermek, vagy ifjú iránt. A jó pedagógus „anyai magatartást” tanúsít a kiskorú iránt.

Mit jelent ez közelebből, részletesebben? Pontosan kifejezve, a következőket: éljük meg a kiskorú dühét, féltelmét, zavarát, mintha a sajátunk volna az emóció, de mégis úgy, hogy ne befolyásoljon bennünket. A kiskorú biztonságban kell, hogy érezze magát. Mi tekintetben? A pedagógiai gyógyító megértése, megbecsülése, türelme a gyermek vagy ifjú iránt egyetlen fogalomra sűrűsödik össze, és ez a lényeges: az *elfogadás* fogalmává. Ha a kiskorú e tekintetben ki van elégítve, abban az esetben mindenki másnál avatottabban képes meghatározni a saját szükségleteivel, vágyaival, értékrendjével megegyező vonalat magatartásában. A kiskorú elfogadja önmagát, mert a pedagógus is elfogadja őt.

Más oldalról is megvilágíthatjuk ennek a dolognak a jelentőségét a pszichoanalízis segítségével. A pszichoanalízisnek van egy olyan belátása, amely a gyakorlati gyermeklélektannak és gyógyászatnak közkincsévé vált: az anya „elvesztésének” sorsdöntő szerepe a kiskorú lelki sérülései tekintetében, kezdve egészen a kis kortól („leválasztási sérelem”), folytatólag: az apától elvált anya, az elhagyó és hűtlen anya, a rossz anya, stb. alakjáig. Az elveszett anyát nem lehet pótolni, nem tudjuk pótolni: ezt a tapasztalatot szűrte le a pszichoanalízis és nyomában a gyermeklélektan. És hozzátehetjük: a pszichoterápiában és a magatartási rendellenességet mutató gyermek esetében nap mint nap tapasztalható is.

Rogers elgondolását egyszerűsítve talán úgy is kifejezhetjük, hogy a nevelési gyógyásznak (terepeutának) humanitának és gyermekbarátnak kell lennie, vagyis kedvelnie kell a gyermekeket és kedvelnie kell minden emberit, a *nil humani a me alieno* elve szerint. Itt említjük meg, hogy Szondi Lipót „sorsdöntő” ösztönlélektana igen alkalmas eszmei háttér minden nevelési vagy akár pszichoterápia számára. E tanítás szerint ugyanis mindenkiben génikusan ugyanazok az ösztönök találhatók meg, ugyanazok a kiélési és konstellációs lehetőséggel. Sőt a terapeuta és a beteg vagy a kiskorú között minden esetben valamelyes gén-rokonság is áll fenn. Így azonban a terapeutától valóban semmiféle emberi vagy gyermeki jelenség nem lehet idegen. Az eddig mondottak alapvetőek a nevelési gyógyászat számára, mintegy a nevelő alapmagatartását körvonalazzák, amelyben a továbbiak ráépülve helyezkednek el. Nincs azonban szó a nevelőnek passzivitásáról, valamely pedagógiai naturalizmusról, amely szerint hagynánk a kiskorút „magától alakulni” és csupán a szabad kiélés útjából hártanánk el az akadályokat. Erre inkább a pszichoanalitikus pedagógia hajlandó. De mindenesetre a továbbiak az alapvető magatartásból, a nevelő „anyaiságából” következnek. Itt először is felmerül a büntetés kérdése. Némelyek, pl. a pszichoanalitikus állásponton a büntetést a nevelésből egészen ki akarják iktatni. Ez helytelen.

Ugyanis egy vétséget a büntetésre-érdemesség tudata kíséri, tehát a büntetés elmaradása a közvetlen élménynek elletmond és ezért kedvezőtlen a következménye a kiskorú további fejlődésére. Hangsúlyoznunk kell itt, hogy egy büntetési rendszabály nem önmagában ártalmas, hanem a nevelői magatartás egészétől függ, amelyből ered. A másik körülmény, amit azonnal meg kell említenünk, hogy vannak inkább környezet-stabilis vagy inkább környezet-labilis magatartási rendellenességek, és az utóbbiak rendszerint könnyebbek, csekélyebbek, az előbbiek pedig súlyosabbak, nagyobbak.

A kedvezőtlen családi viszonyok például csak addig hatnak, ameddig a gyermek ki van nekik téve. Más környezetbe való helyezés az évek során teljes kiegyenlítődést eredményez, vagyis az ilyen magatartási rendellenességek környezet-labilisak. Ugyancsak környezet-labilis számos pszichoterápiás jellegű magatartási rendellenesség, mert kifejlődésük túlnyomólag a környezet hatása (mostohaszülők, árvaság, félárvaság, alkohol, prostitúció, könnyelmű életmód, stb.) nem pedig alkati okokból erednek. Ezzel szemben pl. egy organikus alapon előállott magatartási rendellenesség, talán egy előrehaladt agyhártyagyulladás eredménye gyanánt, erősen környezet-stabilis, befolyásolhatatlan.

A „magatartási rendellenesség” kifejezésének alkalmazásával egyébként is óvatossá kell lennünk, mert vannak annyira könnyű és környezet-labilis esetek, tehát alig érdemlik meg, hogy magatartási rendellenességnek nevezzük őket. Így pl. ha egy osztálynak vagy egy intézeti csoportnak magasabb létszáma van, 40–50 kiskorú vagy még több, akkor ebben az iskolai közösségben, egyetlen pedagógus mellett, nyilván sokkal több olyan tag lesz, amelynek magatartási rendellenesség látszik előfordulni, mintha ugyanarra a pedagógusra csak egy 20-as létszámú osztály (vagy csoport) van bízva. A pedagógus személye is döntő. Néha elég, ha valamely kiskorút más csoportba vagy osztályba helyezünk át, és a „magatartási rendellenesség” már meg is szűnik.

A kiskorú a nevelővel vagy tanárral való első találkozás idején ne azt érezze, hogy a pedagógus őt rajta akarja kapni, rajta akarja csípni valamin, hanem, hogy meg akarja őt érteni. Természetes, hogy a kiskorú eltitkol, elhallgat dolgokat saját magáról, de a nevelő ne vegye fel a bírót magatartását. Ne vizsgálóbíró legyen, aki a tényállást keresi, hanem orvos, aki a személyt keresi. „Lerohanást”, „ájtást”, mindenemű „fogást”, gondosan kerülnünk kell, mert ezek a kiskorú már meglevő elkeseredését, lázadását minden tekintély ellen csak fokozzák.

Legyünk mindig nyitlak a kiskorúval szemben, és hangsúlyozzuk, hogy nekünk vele van dolgunk, nem szüleivel, vagy a törvényszékkel.

Amint említettük, a nevelési terápia lényege, hogy a jobb jellemvonásokat lássuk meg (tehát optimisták legyünk) és ezeknek szerezzünk túlsúlyt, a nevelés szokványos eszközeivel, esetleg közösségi megbízásokkal is.

(Folytatjuk)

MINDSZENTY BIBOROS

magyar nyelvű életreza

Közi Horváth József

tollából, zsebkönyvben.

Megrendelhető az életünk szerkesztőségénél (Máriacellben Sümegh Lóthar atyánál) és az összes magyar lelkész-nél.

Ára Európában 6.- DM, tengerentúlról 4.- dollár.

SZAMOSI JÓZSEF:

A bazsarózsától a pünkösdi rózsáig

Nincsen rózsza tövis nélkül — tartja a népi szólás-mondás. De persze hogy van! Mindnyájan ismerjük a pompás, teltvirágú, leggyakrabban pirosban lángoló pünkösdi rózsát. Azon pedig csakugyan nincsen tövis.

Először egy kis művelődéstörténeti háttér. Tudnunk kell, hogy az antik Róma virágkultuszának középpontjában a rózsza állt. Ezért az első keresztények sokáig bizonyosfokú ellenállást tanúsítottak vele szemben. Az ő virágjuk — a keresztényeké — a *lilium convallium*, „a völgyek lilioma” volt, ahogy ezt a bibliai szent szövegek tanúsítják. Viszont a pogány rómaiak a rózsavirágzás ünnepét évente nagy fényvel tartották meg, ez volt a legnagyobb tavaszi ünnepük. Természetesen nem a pünkösdi rózsza jegyében ünnepeltek.

Délen, Mediterrán-vidéken a pünkösdtöt gyakran nevezték, talán ma is nevezik a „rózsák húsvétjára”-nak: *pascha rosarum*. — Pünkösöd a rózsák húsvétja, — ez rövidülhetett le pünkösdi rózsává.

De hová tegyük a bazsarózsát? Kezdjük azzal, hogy a „pünkösdi rózsza” összetételt a régi magyar botanikus könyvek nem ismerik. Annál érdekesebb, hogy már a 17. századi virágénekeinkben megtaláljuk. Egyik ilyen virágéneken ez áll:

*Mint nevedékeny plánta, oly vagyok,
Vagy mint pünkösdi kinyílt virágok
Hol fejederek, hol pirosodok.*

— Tehát még nem pünkösdi rózsza, pedig nyilván rá gondolt az ismeretlen énekszerző. Am lapozgatva régi kéziratok könyveinkben, pl. a számunkra oly becses, ugyancsak 17. századi *Vásárhelyi-daloskönyvet*, több helyen is rábukkanunk a pünkösdi rózsára. Egyik helyen így: *Ajakid nyílása, mint pünkösdi rózsza*.

De menjünk tovább. A botanikus könyvek kb. a 16. századtól kezdve, virágunkat, a pünkösdi rózsát a *Paeonia* névvel különböztetik meg. Ez a *paeonia* a régi magyar fűvészkönyvekben kizárólag csak *basarózsza*-ként, ill. ennek változataiként fordul elő. A bazsarózsza szó, jóllehet gyökeres magyar szónak érezzük, nyilván szláv jövevény. Rapaics Rajmund, a kiváló botanikus-író szerint az alapszó, a délszláv „bozsar”, a magyarban *baszar*, *basál* —, végül török hatásra „basa” alakban maradt meg. Bejthe István latin-magyar *Pannoniai növényjegyzéké*-ben (1583-ból) még ez áll: *Paeonia = basi rózsza*. Szikszai Fabricius Balázs jegyzékében már *basa rózsza*.

Hol találjuk Magyarországon a pünkösdi rózsza első ábrázolását?

A régi magyar pikúra egyik legnagyobb festőegyenisége, M. S. mester *Mária és Erzsébet találkozására* című temperával festett táblaképén. (Ma a Nemzeti Galériában van.) Ezen a poétikusan megfestett képen Mária lábánál nagy kékliliomok láthatók, Erzsébet mellett piros pünkösdi rózsza pompázik. Meglepő, hogy M. S. mester jó 80 évvel előbb festette meg a bazsarózsát, mint a virág nevét először leíró botanikus, az említett Bejthe István. Az ő névjegyzéke 1583-ban jelent meg, a festmény meg 1506-ra van datálva.

Mióta tekinthetjük a pünkösdi rózsát kerti virágnak?

Először természetesen főúri kertekben tűnik föl. Lippay János, a magyar botanikai irodalom megalapítója (egyéb-

ként a nagynevű prímás, Lippay György testvéröccse) *Posoni kert* című, 1664-ben megjelent könyvében olvasható: *Paeonia, basarózsza, igenszép veres virágú, vagyon ki nem teljes veres* (ti. rózsaszínű) *és fehér is van*. Lippay részletesen, szakszerűen leírja a *paeoniát*, azt is elmondja: hogyan kell ültetni, ápolni, szaporítani és mint gyógynövényt használni. Szerinte a magja s a gyökere *igen jó a nehéz betegség ellen*, majd hozzá teszi: *ha a virágjának vizét veszik s azt innya adják a betegeknek*.

Kezdetben tehát főleg, mint gyógynövényt becsülték. Később, a felvilágosodás korának botanikusai persze más véleményen vannak. Veszelszky Antal 1798-ban kiadott könyvében pl. nem minden ironia nélkül ítéli el a *basarózsza* babonás alkalmazását. Sokan hiszik — olvashatjuk nála —, hogy *ha magvaiból 15-öt mézes vízben megisznak, használ az éjjeli nehézségek, vagy amint mondják tudatlanul és esztelelenül, a boszorkány-nyomások ellen; — kő legyen a fülökben. Jaj, rossz világ: setétség, nem világ!* — A híres debreceni orvos-botanikus, Diószeghy Sámuel 1813-ban napvilágot látott „Orvosi fűvészkönyv”-ében meg ez áll: *Büdös, undorító gyökereiről régen azt hitték, hogy görcsoszlató, álomhozó erővel bír, és kivált nyavalyatörés ellen igen dicsérték... Meglehet, hogy van valami görcsoszlató ereje, de hogy a nyavalyatörésben hasznos volna, azt nem lehet tapasztalni. Azért mint mérges szert inkább kerülni kell. Elég nézni a virágát.*

Nem éppen hízelgő szavak. De az utolsó mondatával egyetérthetünk. Am azért ne felejtjük el, hogy a bazsarózsza, mint gyógynövény, milyen nagy történelmi múltra tekinthet vissza. Mert például az antik világ nagy botanikusai is hittek a *paeonia* gyógyító erejében. A lesbosi születésű görög filozófus, *Theophrastus*, vagy a római író, az idősebb *Plinius* nem is sorolták az ún. *koszorúnövények*, azaz virágok közé, csupán csak vadontermő gyógynövényként tartották számon, amelynek ők is babonás erőt tulajdonítottak. Gyógyító erejének hitt gyökerét szertartásos módon ásták ki a földből, éjjel, titokban. A görög monda szerint *Paion*, az orvos, ezzel a gyökérrel gyógyította meg *Plutót*, az alvilág istenét. Ezért nevezi a tudomány napjainkig a növényt *paeoniának*. A botanikai irodalomban, Linné rendszerében *paeonia officinalis* a neve. A *paeonia* (eredetileg „*paonia*”) görög szó jelentése: *megmentő, oltalmazó nő*. Ahogy Kölcsey s eleink mondták volt: *nemtő*. S a *paeonia*: a „tövis nélküli rózsza” a görögöknél a szüzesség jelképe, ezért *Parthenos Athéné*, a szüz istennő attribútuma. Később bekerült a keresztény szimbolikába is, szót fogadva NagySzent Gergely pápa bölcs intelmének, miszerint *a pogány hagyományokat nem kiirtani kell, hanem megszentelni!* Ez okból gyakran látni Madonnaképeken Szűz Mária mellett. Így Schongauer *Mária a rózsalugasban* című, Colmárban levő világhírű festményén, vagy pl. Dürernek a bécsi Albertinum-ban őrzött: *Mária sok állattal* címet viselő színes rajzán.

A pünkösdi rózsza nevezet valószínűleg német hatásra született. A német fűvészkönyvek a *paeoniát* már a 16. században *Pfingstrose* névre, magyarra

PROKOP PÉTER:

Találkozás a „Megtagadottal”

Az Úr az! — lelkezik föl János. Mindig a tisztaszívűek kiváltsága, hogy elsőnek ismerik föl az Istent.

Az meg Péterre jellemző, hogy halat akart fogni, s mikor annyi akad a hálójába, hogy merül a ladik, s tépődnek a kötelek, — ott hagy mindent, nekiugrik a víznek. Három éve már, hogy ilyen lelkes pillanatában föladata egyszer s mindenkorra múltját, s elszegődött, hogy megtanulja az emberhalászás más dimenziójú módját. A „hebrencs”, — mondják népiesen, a hirtelenbeszédű, a társait túlkibáló azóta első akart lenni a szolgálatában.

Bárcsak meggondolta volna most, hogy ne siessen annyira. Csobog körülötte a derékig érő víz, szikrát hánynak a fölvert cseppek hadonászó újjai között, a friss hullámok már félúton fölverték benne elszunnyadt riadalmát, — miért is nem maradt szerényen, lesütött szemmel meghúzóva a váratlan zsákmánnyal bajlódó társai mögött.

Igy járunk mindannyian, akiknek a tettei s szavai nincsenek az ész kontrollja alatt. Elhangzik a szitok, üt a kéz, s csak utána döbben rá a szív: megint megbuktam önuralomból.

Ama rettenetes éjszaka óta nem hagyott neki békét a tépelődés. A gúnyos, gonosz kakas hogy kinevelte! Karmolja, hasogalja a kukorékolás.

Mint rémet hessegette el, nem merte bevallani magának se, pedig biztos, hogy átszaladt rajta futó gondolatként a megmenekülés föllélegzése. Bizony! Pénteki bujkálása közben, amikor fülébe sügték a keresztfa véres haláltusáját, szinte megkönnyebbült, valamiféle megnyugvás vett rajta erőt: megszabadult egy találkozástól: ugye, hogy előre megmondottam, mielőtt a kakas szólt, háromszor tagadtál meg engem...?

Az üres sír szájának láttán lelke öröme is tátongani kezdett, de rémülete is ágaskodott; ha föltámadt, hogyan fog majd eléje állni? Vajon hogyan? — Megtorpan egy pillanatra aggályai között, de szétszakítja gubancoló szárait. Ösztöne hajta: csak eredj! Ne törődj semmivel!

Újból siet. Tán azért is, négy szemkört a többiek nélkül mégiscsak könnyebben sikerül az elszámolás. Szikár, izmos mellének ellenszegül a koratavas libabőrözö hullámverése. Mint a mágnesvas elcsipett áldozatát, a tagadót vonzza a megtagadott, ez az életébe váratlanul behorgoló Mester, akiért úgy lelkesedett, hogy sokszor majd megszakadt örömeiben a szíve. A mindene lett, érte sutba vágta családját, házáat, mesterségét. Fönntartás nélkül, igazán. S azon az éjszakán mégis megtagadta őt. A végzetes

fordítva: „pünkösdrózsá”-nak keresztelték. Ez a nevezet lopta be magát nyelvünkbe. De azért a magyar fülnek oly kedves bazsarózsza sem tűnt el egészen, bár egyre ritkábban hallat magáról. Népdaikból is — sajnos — szinte teljesen kiszorította a pünkösdi rózsza.

Manapság a virágkertészet többféle, teltvirágú *paeoniát* nevel. Kertjeinkbe is eljutottak gyönyörű, exotikus fajták, fehérvirágúak és rózsaszín árnyalatúak egyként díszlenek. Nekünk legkedvesebb mégis a nagy pirosvirágú. Az az igazi pünkösdi rózsza. Mint kerti virág idegenből plántálódott magyar földre, pedig valaha vadon nőtt nálunk, a Mecsek-hegység erdős-bokros lankáin ma is előfordul. Minden esetre nemesített fajtája úgy bevette magát a magyar virágoskertbe, hogy onnan, — reméljük — nem is lehet kiirtani többé. ●

hozzátartozás és a „jaj most mi lesz” furcsa keverékével lép ki a partra.

Minél inkább vergődik a hal, annál mélyebbre megy beléje a vashorog. — Az itélkező teremből kitoloncoltattal éppen csak összeakadt a pillantásuk a tűz mellett, de emlékezetét égette a nézés, amely elől most akárhova fordul, nincs kitérés.

Jézus, az ő Jézusa — mert mindenkinél jobban magáénak tartotta — vissza-küldi halért. Behúzott farkú kutya sompolyog így, s közben vissza visszanéz. Elutasít? Nem is tárgyalt velem? Az is lehet, ha újra összeülnek, következik az ünnepélyes lefokozás.

Reggel sütnek... Esznek... Köpködik a csontszákkakat a földre. Zavartak valamennyien. Hisz csak János maradt hű hozzá, akire az anyját is bízta.

Hajnali szürkület, a csendek csendje. Kuttyák vonítása a viskók közül fokozza a szóra váró csöndet. Fölharsan a kakas is: vége az éjszakának. Következik az új nappal. Ünnepebb hangulatra alig várható volt a Mester. Neki a verebek, a fűszál, a liliom, a piros égálja, a liszt, az erjesztő kovász a kedvenc hasonlatai. A legegyszerűbb szavak, amelyeknek tartalma kimeríthetetlen. Valami nagyon nagyot akar most is tanítani, s keresi a legrövidebb igéjét. Az elegyek elegyét, amelyben minden benne van...

Nem hánytorgat, nem firtatja a multat. Jobban tudja náluk, még a tagadónál is, hogy már a sötétség éjszakáján minden rendeződött. A béke helyre állott. Ez a találkozás a vizsganap, amikor újat nem tanulunk, csak összefoglalunk.

Előkeresi a három évnek legkivilágóbb szavát, a varázs-erőt, mely két embert összeköthet: szeretsz-e engem?

Hogy még jobban elsúlyosítsa a kérdést, megismétli: szeretsz-e engem?

Nem számonkérően, hanem csak kéreően. Csendben, alig hallhatóan, mint a hajnali szellő szelid fuvallata. Nem kibabálva, fontoskodva, hanem ahogy anya hajol a bölcső fölé. Hogy el ne felejtsek, hogy mindennek ez a titka, nyitja: szeretsz-e igazán engem? Most is, mint mindig, az isteni nívón, az ellenkezője történik: aki kérdez és kér, az adja szeretetét.

Ez az elképesztő szemrehányás, ez a felejtésre utaló gesztus boldog szomorúsággal töltötte el a halász szívét. — Mikor nagyon szépet látunk, mindig elszomorodunk. — Megindult arcán egy forró könnycsepp. Nem az a féle, mint a kakas hangjának korahajnalán. Az a bánat volt. Az emlékezése is kevés volna. Ez több: a minden salaktól megtisztult szeretetét.

Szégyenkezése később már már dicsekvéssé vált, ahol elmondogatta: tudjátok egyszer én is megtagadtam őt. Hütlensége szolgált a megbocsátás béreül.

A megújult egység, kettejük viszonya, amelyik ezen a szeles áprilisi reggelen rendeződött, kitarított a halálíg. A kupola is bizonyítja, amely alatt nem rég kaparták össze csontjait, amelyeket akkor temettek oda, amikor fejfelé lefelé szögezték kezét-lábát a keresztfára hóhérai, akiknek megtérítésére gyalogolt a világ centrumába, Rómába.

Amikor boldog sírásainak utolsó könnycseppje szeméből kimosta a riogó csöcseleket, bizonyult be sóhajának igazsága: Uram, Te mindent tudsz. Tudod azt is, hogy szeretlek...

Könyvismertetések

Közi Horváth József:

Apor püspök élete és halála

Második bővített kiadás, München 1984

„A második világháború alatt és után két magyar főpap írta be nevét aranybetűkkel a történelem lapjaira. Az egyik Apor Vilmos, a másik Mindszenty József volt. Mind a ketten rettenthetetlen bátorsággal szálltak szembe a hitüket és egyházukat, népüket és hazájukat egyformán fenyegető hitleri nemzetiszocializmussal és sztálini kommunizmussal” — írta Közi Horváth József az első kiadás előszavában.

Mindszenty bíboros életrajzát, harcát a diktatúrák ellen, hosszú rabságát, szenvedéseit, száműzetésben végzett missziós munkáját ismeri az egész világ. A róla szóló cikkeknek, könyveknek se szeri, se száma. Ellenben Apor püspök nem kevésbé hősiességig menő helytállása a háború alatt és főleg az előrenyomuló szovjet haderő brutalitásával szemben, — még távolról sem kapta meg a hozzá méltó publicitást.

Hét évvel ezelőtt Közi Horváth József vállalkozott életrajzának részletes és hiteles megírására. „Apor püspök élete és halála” című könyve azonban már régen elfogyott, viszont egyre közeledek (1985 április 2-án lesz) Apor Vilmos mártírúrnak 40. évfordulója, halaszthatatlanná vált a szóbanforgó könyv újbóli megjelentetése.

A mostani új kiadás változtatás nélkül adja az eredeti könyv teljes szövegét, a jegyzetekkel együtt, ezen kívül tetemes kiegészítéssel: értékes dokumentumok, levelek, emlékezések, történelmi becsű fényképek közreadásával méltó módon örökíti meg Apor püspök emlékét és ezzel hathatósan kívánja szolgálni régóta esedékes boldoggá avatásának ügyét. Igaza van a könyv írójának: „Magyarságunknak és kereszténységünknek egyaránt pótolhatatlan vesztesége lenne, ha Apor Vilmos emléke feledésbe merülne”.

*

A könyv az Apor Emlékbizottság (München) kiadása. A szövegrész 122 oldal, a képmelléklet 16 oldal (22 kép). Ára 20,— DM vagy 10,— US \$. Megrendelhető az ár egyidejű beküldésével: Gabriella Bitskey (Apor Gedenkkomitee), Karolinenstr. 9, — D-8000 München 22, BRD.

Ha a mosolyok elapadnak...

Hajnal László Gábor könyve. Katolikus Magyarok Vasárnapja kiadás, Youngstown, 1984. 186 old.

A fiatal író, jóllehet csak néhány éve választotta (és vállalta is!) az emigráns sorsot, már nem kell bemutatni. Előző Nyugaton megjelent könyve: „... csak a reggelek borzalmasai” (I. Életünk '83 ápr.), a különböző lapokban, folyóiratokban közölt cikkei, valamint európai és amerikai előadó-körútjai révén neve széles körben ismertté vált.

Mostani könyve már címével is: „Ha a mosolyok elapadnak” előbb említett könyvének folytatását sejteti. Annnyiban mindenestre, hogy ez is, amint mondani szokás, a mai magyar valóságot, illetve annak vitális, szinte kivétel nélkül elriasztó, de egyúttal elgondolkodtató jelenségeit, a jelenségek okait s kihatásait tárgyalja. Műfaját tekintve „szociográfiai esszéik gyűjteménye”, kisebb részében főleg otthon megjelent könyvekről írt bírálatok, helyesebben azokhoz fűzött kommentárok, vagy témáik továbbgondolása. Hajnal László Gábor ma is „otthon” él, a „csontig csonkuló hazában”, érzékenyen reagálva ép-

pen a legfajább társadalmi, közösségi megnyilvánulásokra. Olyan témák foglalkoztatják, mint a közéletet rothasztó korrupció, pályakezdő írók és diplomások problémái, a demográfiai nyomorúság, a lassú önpusztítók: alkoholisták, kábítószeresek, az ijesztő méreteket öltött öngyilkosságok, egy olyan országban, amely azzal szeretne magának s a világnak tetszelegni, hogy ott „legfőbb érték az ember!”

Bizonyos, hogy Hajnal László Gábor könyve nem lélekűdítő olvasmány. De erről legkevésbé az író tehet, még akkor is, ha néha talán túlonúl sötét a kép, amit fest. Csakugyan ilyen reménytelenül lehangoló lenne a helyzet —?

Szamosi József

P. Szőke János:

Vándorúton Herp kiadó, München.

Egy pár nyüvött bakancs jelzi már a könyvborítón a tartalmat: a szerző életének sokféle vándorútját. Ebben az évszázadban sok magyar vette a vándorbotot s keresett akarva-akaratlan új ég alatt más hazát. P. Szőke könyvének már az első lapjáról kiderül, hogy őt sem az idegen földek csábító vonzása szippantotta el otthonról, hanem az országrengető változások kényszerítették a kinnmaradásra. S ha már így alakult, igyekszik helyét ott megtalálni, ahová a Gondviselés vezette.

Megható sorokkal számol be édesanyjáról — akinek ezt a könyvét ajánlja —, a szülői ház melegéről, ahol mint 13. gyermeknek a lelkében megfogamzott a

papi hivatás csirája. A szorgalmas tanulóévek a szegénység göröngyös útján a szaléziékhöz vezették. Rendje papi képzésre Torinóba küldte, itt szentelték föl 1954-ben. Hányan átérték akkoriban az otthonról való búcsúzást... „Soha nem felejttem el az elválás pillanatát. Anyám csontos, fáradt kezével megállt. — Utoljára. Az állomásra nem volt már ereje elkísérni, de meleg ölelésében imádságos lelkét adta útravalóul. Ott állt szerény kis házuk sarkánál, míg a reggeli homályban láthatatlanná nem vált a fiú édesanyjának, az édesanya a fiának. — Valójában soha nem váltunk el. Mosolyával mindig mellettem állt; dédelgetett, ha kopár volt körülöttem az emberi világ; bátorított ha csüggedni készültem”.

A torinói kispapéveket Ausztrián át 1956-tól a svédországi pasztoráció követte. A szórvány lelkészkedés vidám epizódjai kellemesen fűszerezik a protestáns környezetben küszködő idegen lelkipásztor munkájáról szóló beszámólót. Bepillantást nyerünk a legszebb élmények közé tartozó ifjúsági lelkipásztorokodás eseményeibe is.

A vándorút nem állt meg: 1965-től a szerző stuttgarteri magyar lelkes lesz. Az 1970-es erdélyi árvíz követően részt vesz a segélyek megszervezésében és szétosztásában. Ez a tevékenység vezette őt mai munkaköréhez, az Ostpriesterhilfe nevű segélyszervezet keleteurópai osztályának átvételéhez. Az erdélyi akciót megelevenítő beszámolóiból nemcsak a hatóságokkal való néha tragikomikus huzavona, hanem Márton Áron püspök bátor személyisége is kirajzolódik.

1975-től P. Szőke az Ostpriesterhífnél dolgozik, a segélyszerv alapítójának, P. Werenfried van Straatennek közvetlen munkatársaként. A kötet utolsó fejezete Európa e legsikeresebb „koldusát” mutatja be.

Ami ebben az önéletírásban megragadó, az éppen az ön-életírás hiánya: Az egyéni élet láncára felfűzve emberarcok, események tűnnek fel s lépnek előtérbe. A háttérben ott lappangó vidámságot komollyá egészíti ki az a hangvétel, amellyel a családról és a rászorulókról ír.

Most, amikor mint Irányi püspök európai helynöke a papi hivatásokat szorgalmazza, szinte érezhető édesanyjának szava, aki a 16 éves fiút a következő biztatással bocsátotta útjára a szaléziék mezőnyáradi noviciátusába: „Janikám, ha pap leszel, szeresd nagyon az elesett szegényeket és segíts te is valakit az oltárhoz vezető útra!” Az édesanya szavai a lélek mélyéig hatoltak. Ott voltak vele miközben Janiból János lett. És erről az átalakulásról számol be a „Vándorúton” című írás.

A könyvet egyszerű, tiszta magyar nyelvezete, változatos eseményei és életvidám stílusa miatt a külföldön élő magyar fiatalok számára különösen ajánljuk.

A könyv megrendelhető a szerző címen: P. Szőke János, Postfach 1209, D-6240 Königstein. Ára: DM 15,— vagy US \$ 5,—.

S. I.

Zakar Edit: KÉT VERS*

1. ARATÁS ELŐTT

Napi hír: A veszprémi egyházmegyében idén egy papot szenteltek.

Veszprémben idén egy papot szenteltek.
Több nem hallotta meg Uram szavad;
Sok faluban most roskatag gondjával
Az öreg templom egyedül marad.

A többi hívott süket volt a szóra.
A mélységekből ma új hang kiált:
Olcóbb és könnyebb félve megtagadni
Új keresztútján az Isten Fiát.

A meddő könnyek későn hullnak akkor,
Elaltatott hitedre döbbenet
Száll, majd ha nem lesz, aki eltemessen,
S az út árkába dobják testedet.

S gyermeked égő nagy kerek szemében
Tán a pogányság, gyűlölet lakik;
Nem érthetik meg őseik hitének
A sors felett is győző titkait.

Mezítláb mész a mérföldek sarában,
Hogy valahol találj egy szentmisét
És sóváran — talán a most szenteltnék —
Csókolod ráncos, remegő kezét...

Krisztus ma járja Fokföldet és Kinát,
Új győzelmektől hangos ott a táj, —
Jaj lesz nekiünk, ha fogyó papjaiddal
Te is elhagysz minket, Krisztus Király.

Újmisés! Gyenge sápadt kezeiddel
Dolgozz a száz hülsen munkás helyett
S egy újabb, méltóbb, büszke aratásig
Szedd a szerteszört, árva rendeket.

2. ÜZENET FATIMÁBA

A hullámok s a mélységek felett
Kiáltom, hívom mentő nevedet.

Az évek óta gyűjtött csöppnyi jó:
Tengerbe sülyedt elveszett hajó.

Nincsen menekvés, áruló vagyok, —
Bennem a rossz, mint örvény kavargó.

Te rám nézel s én mégis vétkezem,
A szegénytől ég könnytelen szemem.

Ó ments meg, tenger Fénylő Csillaga,
Hisz Te nem hagytál el senkit soha.

Most segíts meg jó Mária — Anyám!
Az életem e szörnyű viharán...

* Az Életünk elvi megfontolásból nem közöl verset kortárs költőktől. Hogy ezúttal mégis kivételt teszünk, annak megvan a jó oka. Ez a két költemény otthon íródott mostanában: az első egy — sajnos — nagyon aktuális, fájó problémának ad költői kifejezést, a második viszont annak példája, hogy a magyar nép lelkében ma is töretlen és eleven a valóság hit.

Ismét kapható! Rendelje meg!

Hermann Egged:
A KATOLIKUS EGYHÁZ
TÖRTÉNETE 1914-IG

Az egyetlen modern magyar egyháztörténelmi mű második, javított kiadása. Nélkülözhetetlen kézikönyv. Csak fűzve kapható.

582 oldal. Ára DM 32,— + portó.
Megrendelhető az ár egyidejű beküldésével az Életünk kiadóhivatalánál.

Hírek - események

MITTERRAND FRANCIA ÁLLAMELNÖK A SZTALINGRÁDI CSATATÉREN

Mitterrand 3 napos — jún. 20—23 — moszkvai látogatásának legkimagaslóbb mozzanata volt ez a látogatás.

Mitterrand ott áll a tűző napon a volt csatatéren; a Volga túlsó partjáról, a Kalmük-steppe forró szele borzolja gyér haját, leteszi a nehéz koszorút az 500,000 hősi halott orosz sírjára, aztán kis papírt húz elő a zsebéből kissé remegő kezével és olvassa mondatról-mondata, a tolmácsnő pedig fordítja: „A csata, amely több mint 40 éve ebben a városban tombolt, egy világ sorsa fölött döntött”. — Itt szemtanúkkal vázolja röviden ennek a csatának a borzalmait: „Amikor egy-egy nap tűz- és acélesője után érkezett az este, előmáztak a kutyák a romok közül a Volgához és eszeveszetten vetették magukat a habok közé, hogy elérjék a túlsó partot. — A kutyák elmenekültek a pokolból, de az embereknek maradniuk kellett benne”.

Látható meghatódottsággal gondol az orosz katonákra, akiknek állniuk kellett ezt a poklot, emlékeztet a francia elnök a francia Verdun poklára, aztán kitűzi a francia érdemkeresztet az itt küzdött 13. orosz gárdahadosztály zászlájára.

És akkor mondott valamit, amit ezen a helyen még nem hallottak senkitől: „Én azonban nem felejthetem el azokat a katonákat sem, akik a másik oldalon harcoltak: németeket, románokat, olaszokat és magyarokat. Ezek is szenvedtek és távol hazájuktól és szülőföldjüktől, ezen a földön estek el. Abszurd áldozatai egy öngyilkos, téves szisztémának. Mint nemes népek fiai, megvan a helyük; ha nem, megkapják egy napon a világon, amit mi most felépíteni szándékozunk. A ma kiengesztelődése legyőzi majd a tegnapi szétszakítottságát”.

Ezt a francia szocialista államelnök, az egykori hadifogoly Németországban, mondotta, mint egy látnok.

AZ EURÓPAI VÁLASZTÁSOK

Az Európai Közösség országai június 17-én választották be a Strassburgi Európarlamentbe 434 képviselőjüket. A legutolsó választásokhoz képest, európai viszonylatban kereken 3 %-kal kevesebben szavaztak. Itt is, nagyon rossz szerepet Németország, mert közel 9 %-kal volt a szavazók száma kisebb.

Ez az érdeklődéshiány szomorú fényt vet az elmúlt évek Európarlamentjének a munkájára. Az egyes országok képviselői nem fogták föl az európai egységben rejlő erőt és lehetőségeket a világ legrégebb és legműveltebb kontinense népeinek összefogásával. Még távolról sem lebegett szemük előtt a nyugati keresztény humanizmus kultúrki-sugárzásának a gondolata a többi világrész felé, ahol ma pusztító háborúk dúlnak, veszélyeztetve az egész világképet. — Ehelyett anyagias önzés, az egyes nemzetek kicsinyes profitja; hogy értékesítheti jobban a tejét, a borát és egyéb termékeit? — elnyomta az egyetemes, évezredekre visszanyúló európai gondolatot.

A kereszténység maga alig esett itt, ezeken a választásokon, a mérlegre. Az egyháznak kellene egyre szélesebben és mélyebben ható munkával rámutatnia az egységes Európa igazi szellemtörténeti alapjaira. — Mennyire másképpen tudná ez a szellemi alapokra, a keresztény testvériség, megértés és türelem alapjaira helyezkedett Európa szolgálni az emberi jogokat és a szabadságot, ami

pedig a tartós világbékeknek az egyetlen garanciája.

Höfner József kardinális figyelmeztette is az egységes Európa új képviselőit arra, hogy a csak katonai és gazdasági szempontokra felépített egységes Európa a jövőben nem tud megállni. Európa történelme tanítja, hogy az európai gondolat sarkköve az emberi méltóság tiszteletbentartása. (KNA)

Lengyelországban „tartózkodással” választottak. Ugyanakkor, amikor Nyugat-Európában az Európai Parlamentet választották, voltak a lengyel községi választások. A betiltott Solidarnosc bojkottra szólította fel a lengyeleket. — Először történt meg, hogy egy kommunista államban, ahol a norma 99 %-os részvétellel, annak ellenére, hogy a kommunista lengyel állam minden eszközzel próbálta kikényszeríteni a választásokon való részvételt: 6,5 millió szavazó maradt távol a szavazástól. — Összehasonlítással: a legutolsó májusi választásokon a DDR-ben csak 26,000 polgár tagadta meg a szavazást!

AZ IRTÓHÁBORÚ AFGANISZTÁNBAN

Négyévszáz év tart már a szovjet irtóhadjárata Afganisztán hegyi lakosságával szemben. Hosszabb ez az irtóháború, mint a spanyol polgárháború volt, és sokkal borzalmasabb. A Szovjetunió egész raffinált hadigépezetét beveti a pusztításba. A földi csapatok száma 130 ezer, a légi erő állandó bevetésben tart 150 harci gépet, 600 páncélozott helikoptert 10,000 főnyi katonasággal. A 16 milliós lakosságból kb. egy millió az áldozat, 4 millió menekült Pakisztánba és Iránba.

Dr. Jürgen Todenhofer, CDU-képviselő, aki 1980-ban és azóta életveszéllyel látogatja az afganisztáni hegyi harctereket és a pakisztáni menekülttáborokat, azt állítja, hogy ez a világtörténelem legmodernebb és egyben a legborzalmasabb irtóhadjárata egy nép ellen, amely fogcsikorgatva harcol függetlenségéért. Az irtóhadjárat védtelen asszonyok, öregek és gyermekek ellen folyik a meredek hegyvidéken, mert a harcosok a nehézségi terepen szinte láthatatlanná válnak.

Todenhofer a szabad nyugat tömegmédiáit, főleg a televíziót és a sajtót okolja a bűnös elhallgatással, mert hiszen, ha történetesen Afganisztánt nem a kommunisták támadták volna meg, hanem az amerikaiak, akkor hogy üvöltene ez a tömeghírszolgálat felháborodásában.

Egy német orvos, Dr. Karl Viktor Freigang több ezer afganisztáni felkelőnek és polgári lakosnak tudott segíteni a leghevesebb harcok középpontjában álló területeken. Egy szerény orvosi állomást kötözőhellyel rendezett be, de ezt is „le-
radírozta” a föld színéről egy szovjet bombatámadás. Az orvos csak annak köszönheti, hogy életben maradt, hogy nem tartózkodott a színhelyen. A szovjet, elrejtve a világközvéleménye előtt, teljes technikai perfekcióval, lépésről-lépésre viszi előre ezt a népi irtóhadjáratot, — és a világ közvéleménye hallgat. — Mi ennek az oka? Közömbösség? Vagy az-e, hogy a távoli tömegszerencsétlenségek nem hatnak már az emberek érzékszerveire? Vagy az-e, hogy a világ hírközlő irodái bűnösen hallgatnak?

Ideje volna már fölriasztani az alvó világközvéleményt, amíg késő nem lesz Afganisztánban is, mint ahogy késő volt Vietnám és Kambodzsa esetében. (KNA)

Hazai figyelő

A „Szent Jobb kápolna”. — Június 23-án este fél 6-kor Lékai László bíboros-primás a Szent Jobb-ot ünnepélyes tiszteletadásra helyezte ki. Utána szentmise keretében a kápolnát, ahol a Szent István bazilikában őrzik a Szent Jobbot, „Szent Jobb kápolnává” nyilvánították ki ünnepélyesen. Előtte tette le a hívek tanácsa ünnepélyes eskütelét.

*

Az „István, a király” c. rockoperából készült filmnek ítéltek a KISZ (Kommunista Ifjúsági Szövetség) idei játékfilmdíját, A filmet Koltai Gábor rendezte. Mint ismeretes, a látványos rock-operát tavaly nyáron Budapesten, a városligeti Király-dombon mutatták be hatalmas sikerrel. Az „István, a király” zenéje (Szörényi Levente műve) azóta nagylemezen is megjelent.

*

Nyugdíjas papok találkozója Székesfehérvárott. — Dr. Szakos Gyula megyéspüspök május 23-án összehívta az egyházmegye nyugdíjas papjait testvéri találkozóra. Mind, akik el tudtak jönni, a püspöki kápolnában koncelebráltak a püspökkel. — Homiliájában a főpásztor az Emmausz-i tanítványok kérését idézte: „Maradj velünk, Uram... mert már esteledik...”, és kérte az idős paptestvérek imáit és áldozatait szent papokért és papi hivatásokért.

*

Budapesten megjelent P. Óry Miklós posztumusz, Pázmány Péter műveiből válogatott munkája, amit Vass Péter piarista tanár után ő folytatott. Ebben munkatársa volt P. Szabó Ferenc SJ. — Ez az értékes, szépkiallítású kötet kiegészíti Tarnócz Márton nemrég megjelent Pázmány válogatását. P. Óry Miklós munkája jelzi a kibontakozó Pázmány-reneszánszot, másrészt szolgálja a magyar művelődéstörténet nagy megalapítójának megismerését. — A kötet ára 160 forint.

*

TURISTATORZÁS NYUGATI DEVIZÁÉRT

Nyugatnémetországból 700 ezer látogatóval élen áll a magyar idegenforgalomban. A kerekén hat millió szállóvendég 104,5 millió dollárnyi (284 millió márka) összeget hagyott vissza — a magyarok turistaforgalmának 40 százalékát.

A 93.000 km² kicsi Magyarország, ami Európa területének csak 1 %-át teszi, összevissza 261 millió dollárt a nyugati, és 270 millió transzferrubelt a keleti vendégektől szedett be. Az idegenforgalom elérte a külkereskedelem forgalmának egyharmadát. Egyedülálló teljesítmény a szocialisták táborában.

Az osztrákok 300 millió dolláros kölcsönét is okosan használták fel idegenforgalomra. Egyedül Budapesten felépült hét új, magasabb kategóriájú hotel. A sok gyógyfürdő — Magyarországon 500 melegvízű forrás van a Balaton-közeli Hévíztől kezdve Hajdúszoboszlóig.

A gazdag turisztikai kínálatok közé tartoznak: a falusi disznótoros esték, hangos, jólédzett állandó menyasszonyokkal paraszti lagzik, horgászások, hínőtázások, bridge- (kártya) turnék, a pusztán rakott regényes tábornöveket, II. Rákóczi Ferenc tokaji pincéjében nedves délutánok, szakadatlan „csárdás-esték” „sok borral” — mint a hivatalos prospektusokban is áll. Ezen kívül római inyenc lakmározások is kilátásba tételtek, ami sült fogast „Apicius” módra és sült kacsát „Lukretius” módra ígér.

Fő pont az új utazási megkönnyítés: rövididejű látogatásra már nyugat-németek is beutazhatnak vízum nélkül, 48 órára: amennyiben a határon 100 forintot

(7 márkát) fizetnek és egy osztrák utazási irodának a szolgálatát veszik igénybe. Ugyanez érvényes a bécsi IBUSZ ügynökségére is. 10 DM elég, hogy Bécsből Sopronon át, a Bük egyik termális fürdőjében megfürödjön, beleértve az ebédet is, és estére visszatérjenek. 20 márkáért Győr mellett, az 1000 éves panonhalmi bencés kolostort is megtekinthetik. 40 márkáért Sopronban a feudális „Lövér” szállóban napokig „pihenhet” az idegen.

Aki tervszerű ügyességgel jár el, egy napos villám látogatás mellett olcsón tud bevásárolni: Krim-pezsőt, szalonát, új szemüveget és műfogsort is venni. Hogy az ilyen olcsó ajánlatok hasznot is hoznak a magyaroknak? Magától érthető!

*

Dokumentumfilm az első világháborúról. — A filmrendező testvérpár, Gulyás Imre és Gulyás János, két év óta készíti színt az utolsó pillanatban a 70 esztendővel ezelőtt történt eseményekről filmet. A szemtanúkat, akiket még a világháború utolsó éveiben behívtak, ma már 80 éven fölöttiek. Most az olasz hadszíntéren történekről gyűjtik a felvételeket, keresik hozzá az egykori katonákat, mint szemtanúkat. — Az itáliai harcokban vett részt a legtöbb magyar és itt ért véget a háború. Tavaly június 19-én Fossalta di Piave-ban, itt a Piave folyó partján, kápolnát avattak. A kápolnát a béke gondolatának szentelték és jelképekül a négy egykori szembenálló nemzet egy-egy csecsemőjét keresztelték meg benne: egy olasz, osztrák, magyar és német csecsemőt. Ezen az ünnepségen több egykori olasz katona-szemtanú vett részt. Az idén volt magyar katonákat is szeretnének kivinni a helyszínre. Ehhez az akcióhoz kerestek volt veteránokat, akik az Isonzo, Piave, Görz, Doberdó, Montegrappa, San Michele, Montello vidékein harcoltak.

Legkevesebb szemtanújuk és egyéb anyaguk a keleti arcvonalról van. Ezért nagyon keresik azokat a tanúkat, akik Przemysl védelmében, a galíciai, volhiniai, az orosz és erdélyi hadszíntereken vettek részt annak idején. Levelek, naplók, fotók, rajzok s egyéb emlékek mind-mind fontosak.

FIGYELEM!

PÁLYÁZAT!

Május 6-án a Mindszenty Emlékbizottság egy névtelen adományozó javaslatára határozta el, hogy Mindszenty hercegprímás emlékére és az ifjúság helyes tájékoztatása céljából pályázatot hirdet. A pályázat címe: „A felsőpatyi káplánból a világ apostola — Mindszenty József egyház- és nemzetszolgálat”. A pályázatot magyarul vagy angolul kérjük 10-20 kézzel írott oldal terjedelemben, melynek ritka sorral gépelt másolatát is mellékelni kell a sajtóban való közlés céljából.

A pályázat megírásához a következő forrásmunkákat ajánljuk:

Mindszenty J.: Emlékirataim — Memoirs.
Mindszenty J.: Naplójegyzetek.
Mindszenty J.: Hirdettem az Igét.
Csonka Emil: A száműzött Bíboros.

Csak egyetemi, vagy középiskolai hallgatók pályázhatnak. A pályázati feltételekért a következő címre írjanak: Cardinal Mindszenty Memorial Committee c/o v. Ervin Hollósy, POBox 11027 Cleveland, Ohio 44111, USA. Jutalmul a következő díjakat állapítottuk meg: első díj 1,000,—; 2. díj 600,—; 3. díj 500,—; 4. díj 250,—; 5. díj 200,— dollár. A pályázatok beadásának időpontja a Bíboros halálának 10. évfordulója, 1985 máj. 6.

A Magyar Gimnázium hírei

Az elmúlt hónap eseményei közül kétségtelenül az érettségi vizsgák és a pünkösdi ünnepségek emelkednek ki.

A bajor kultuszminisztérium rendelkezésének megfelelően az írásbeli érettségi vizsga május 14-én, az ún. „negyedik tantárgy”-gyal kezdődött. Ezeknél a tárgyaknál ugyan az iskola szaktanárai javasolják a témákat, de a vizsgatételeket (ezek közül) a vizsgáztató iskola jelöli ki. A többi vizsga — a többi bajor iskolával együtt — a minisztérium által megadott feladatok alapján történt. Mivel diákjainknak nemcsak joguk van arra, hogy magyarul vizsgázzanak, hanem ez kívánatos is, az egyes szaktanárok már kora reggel megjelentek, hogy magyarra fordítsák a minisztériumból külön futárral érkezett szövegeket és feladatokat. A dolgozatok lelkiismeretes kijavítása és — kétszeres — felülvizsgálása után még néhány 13-osnak szóbeli vizsgát is kellett tennie. Ha az eredmény ezidén nem is mondható fényesnek, de — végül — mégiscsak majdnem minden jelöltnek si-

FELVÉTEL A MAGYAR GIMNÁZIUMBAN

A németországi Kastl-ban működő Magyar Gimnáziumban megkezdődött a felvétel az 1984 / 85-ös tanévre. Jelentkezhetnek magyar származású tanulók felekezeti különbség nélkül, akik a 4. osztályt sikeresen elvégezték, testileg egészségesek, és gimnáziumi tanulmányok folytatására alkalmasak. Felsőbb osztályokba való beiratkozásra is van lehetőség, különösen akkor, ha a tanuló már beszéli a magyar nyelvet.

A Magyar Gimnázium a bajor kultuszminisztérium fennhatósága alatt álló, államilag engedélyezett magániskola, internátussal fiúk és lányok részére. A fiúinternátus az iskola igazgatósága, a leányinternátus az Isteni Megváltó Nővérek vezetése alatt áll. Az iskolának 230 tanulója van a jelen tanévben. Az oktatás nyelve magyar. A magyaron kívül minden tanulóknak még német, angol, francia, illetve latin nyelvet is kell tanulnia. A nyelveken kívül nagy súlyt helyezünk a természettudományi tárgyakra is, valamint zenére, művészetre és a magyar kultúra tanítására. Az osztályok létszáma 22–26 között van; de szükség esetén kisebb csoportokban való tanítás vagy egyéni oktatás is biztosítható az arra rászoruló tanulók részére.

Az érettségi előtti utolsó két évben, vagyis a 12. és 13. osztályban a tanítás német és magyar nyelven folyik kis csoportokban, kollégiumi módszer szerint. A 13. osztály végén a tanulók egy, a kultuszminisztérium által kiküldött bizottság előtt tesznek érettségijüket, amely feljogosítja őket, hogy a világ bármely egyetemén folytathassák felsőbb tanulmányaikat.

A kötelező tantárgyakon kívül az iskola nagy gondot fordít a szabadidei foglalkoztatásra és önképzésre is.

Énekkarunk és népi táncsoportunk évente több európai városban szerepel. Pünkösdi kézimunka- és művészeti kiállításunkat mindig sokan megcsodálják.

A Magyar Gimnázium nevelési célkitűzése, hogy diákjait keresztény és magyar szellemben nevelje, és nekik európai műveltséget biztosítson.

Költségek: Beiratási díj: DM 100,—; tandíj évi 1200,—; internátusi díj havi 450,—; más kisebb kiadások, kb. havi 100,— márkát tesznek ki.

Jelentkezni lehet levélben vagy személyesen 1984 augusztus 1-ig a következő címen:

Direktorat des Ungarischen Gymnasiums
D - 8455 Kastl über Amberg, BRD.

került tanúságot tennie „érett”-ségéről. — A vizsgára kiküldött miniszteri biztos ismét (ezidén már huszonötödösör!) a badwindsheimi Georg-Wilhelm-Steller-Gymnasium igazgatóhelyettese, StD. E. Schmidt volt, aki — mint mindig — nagy körültekintéssel és megértéssel vezette a vizsgát. Szeretnénk neki immár negyedszázados áldásos tevékenységéért ezúton is köszönetet mondani!

Pünkösdi „ösidők” óta az érettségizettek ünnepe. Ilyenkor nemcsak a „frissen érettek” búcsúznak iskolájuktól, hanem a „régiek” is felkeresik az „Alma Mater”-t, egyrészt, hogy felelevenítsék emlékeiket, másrészt, hogy felvegyék az újakat a „volt diákok”, az „Alumni” közösségébe.

A szokáshoz híven, a rendezvények ezidén is már pünkösdi szombatján kezdődtek. Kora délután a kisebb-nagyobb diákok — Nyári László és Hajmási Franciska tornatanár vezetésével — sportbemutatót rendeztek, 16 órakor a szülők jöttek össze szokásos értekezletükre, ahol dr. Major Márk igazgató röviden beszámolt az elmúlt összefoglaló óta történetéről. Vacsora után egy, a 9., 10. és 11. osztály tanulóiból alakult együttes, Láng Péter prefektus vezetésével, jól sikerült kabaréműsort nyújtott.

A „ballagás” pünkösdvásárnapján, röviddel 9 óra után, kezdődött. Az érettségizettek az új épületben, a tanári szoba előtt, gyülekeztek, ahonnan a hagyományos ballagási énekeket énekelve vonultak a tanulók által virággal, rajzokkal díszített osztályokba. Osztályról-osztályra gyarapodva vonult a menet az udvarra, ahol rövid ünnepség következett. Valentin Géza prelátus, mint az iskolabizottság elnöke, dr. Major Márk igazgató, Kiss Ulrich az „Alumni” képviselőjében, s végül Hegedűs Gabriella és Agárdi Ferenc a búcsúzó diákok nevében, mondtak rövid beszédet. Iskolánk jelképének, a magyar zászlónak, átadása után, néhány d'ák az érettségizetteknek a sok szeretettel faragott „ballagóbotot” nyújtotta át, amelyeket a lányok általuk himzett szallagokkal díszítettek fel. Így vonult át a közönség az ősi vártemplomba, ahol szentmise következett. A protestáns tanulók és szülők, Ferenczy Zoltán hittanár vezetésével, a nagyebédlöben tartottak istentiszteletet.

Ebéd után a vendégek megcsodálhatták a Szemerédy Miklós és Müller György tanárok által a tanárok és diákok műveiből összeállított kiállítást. 15 órakor a táncosok mutatták be tudományukat, Müller György és Sopronyi László prefektusok vezetésével. Nemcsak a „profik”, hanem az egyes osztályok bemutatói is nagy tapsot arattak.

A napot az ugyancsak már hagyományossá vált diákbál fejezte be, amelyet a Szülői Tanács az érettségizettek tiszteletére rendezett.

Az elmúlt hetekben az intézet ének-kara, Zsongor Kálmán zenetanár vezetésével, kétszer is szerepelt „házon kívül”: május 27-én az eichstätti dómban, május 31-én a müncheni Bürgersaal-Kirche-ben adta elő Halmos Missa pro juvenute-ját. Ugyancsak ez a kompozíció szerepelt a pünkösdi ünnepi szentmisén, ahol először lépett fel az újonnan szervezett fúvószenekar is.

Június 3-án, egy ún. „Tag der offenen Tür” keretében, Dr. Aigner, az Európa-parlament tagja, iskolánk nagy jótévedője, tartott előadást Európa jövőjéről. Kíséretében voltak nemcsak a helyi polgármesterek és tanácsstagok, hanem tizen-nyolc templárius is. (egy, a középkorban Palesztinában alakult lovagrend tagjai.)

Ritka jubileum

Az egykori innsbrucki magyar gimnázium nyugállományban élő igazgatója Rombányi Árpád június 19-én töltötte be 90. életévét. Ezt az emberileg szép eseményt méltó keretben ünnepeltük meg. Kérésére hálaadó szentmisét mutattunk be és utána az innsbrucki magyar egyházközség közös fogadást rendezett a mindnyájunk által nagyra értékelt és szeretett „Árpád bácsi” tiszteletére. Számos ünnepi beszéd hangzott el, magyarrubás kislány virágcsokorral köszöntötte, volt tanártársai és egykori hálás diákjai körében.

Kevesen tudják azt, hogy bár nyugugalomba vonult, de az innsbrucki Volkshochschule keretében a magyar nyelvet és irodalmat tanította az érdeklődőknek 15 éven át. Azonkívül az innsbrucki r. k. magyar egyházközség örö-

kös elnöke és minden vasár- és ünnepnap hűségesen látogatja a magyar szentmisét. Imádságra összefont kézzel remél és dolgozik, Egyházáért és Hazájáért.

Rombányi Árpád Nyitrán született, mint az állami levéltáros fia. A piarista gimnáziumban érettségizett, tanári oklevelet szerzett kémiből és matematikából. Tanári pályafutását a komáromi bencés gimnáziumban kezdte el. Végigharcolta a második világháborút, mint tüzér százados. 1949-től 1964-ig az innsbrucki magyar gimnáziumban tanított s mint igazgató működött annak megszűnéséig.

Kedves Árpád bátyánk! Ad multos annos továbbra is, vivas crescas et floreas, mindnyájunk örömére!

Tóth Béla

ung. D'özeseenseelsorger

Olvasói levél

A „PAKSI ERŐMŰHÖZ”...

56 óta élek itten. Francia feleség, állampolgárság — és ennek is érzem magam! Már hosszú évek óta, — ha erről van szó —, magyarázom honfitársaimnak... vagy inkább kérdezem őket: Nem tartják-e különösnek, amikor — itten Nyugaton — felavatnak egy ilyen „atom-erőművet”, megjelenik egy furcsa társaság. A szervezetük (autokaravánok, vonat, más „gördülőanyag”. Ez pénzbe kerül!), akik szervezik: egy nemzetközi, — torzonborz férfiakból és a higiénit szemmel láthatóan nem kedvelő nőnemű lényekből álló csoport. A rendőrség régi ismerősei! Különböző brosrakat osztogatnak, amelyben óvják az emberiséget. Ordítanak, üvöltönek, verekednek. Szerintük: egy atomerőmű, az emberiség biztos romlását okozza!

A furcsa, hogy a másik oldalon egy ilyen dolog: „a technika vívmánya, a jövő záloga, elengedhetetlenül fontos, a nemzet dicsősége!” Senki egyetlen szót sem szól: „Vigyázat! Baj is lehet belőle!” Például ha a paksi Dunaparton valamit eltörök... a Duna a Fekete-tengerig megfertőződik! Az említett organi-

Másnap, 4-én, Ferenczy Zoltán evangélikus hittanár kezdeményezésére, konferencián tárgyaltuk meg iskolánk vallási problémáit. Az értekezleten Okr Krag, Dekan Heidecker, Gimes István stuttgarti evangélikus lelkész, valamint Valentin Géza prelátus és az igazgatóság tagjai is résztvettek.

S végül nem szabad megfeledkeznünk még egy hírről: Két vívónk, Fülöp Balázs és Horváth Károly 7. o. tanulók, az osnabrücker Német vívóbajnokságon a 6. és 7. helyet „vívták ki” maguknak. Fülöp Balázs ezzel bekerült a döntőbe, ahol a bajor színeket fogja képviselni. Örülünk, hogy éppen a mi iskolánk tanulója vívta ki Bajorország számára ezt a helyezést, mert a bajoroknak hat év óta nem sikerült bejutniuk a döntőbe!

S ezzel a „Kastli krónikás” le is tehetné tollát, hiszen mire az „Életünk” új száma meg fog jelenni, az iskola már régen bezárta kapuit, s diákok, tanárok egyaránt a megérdemelt szünetet élvezik. Hogy az utolsó két hét eseményei mégse maradjanak említés nélkül, röviden elmondom még a terveket:

Június 20 és 25 között a 11. osztály, dr. Ritter Márton igazgatóhelyettes és Frau Brock Anna francia-tanárnő vezetésével, Párizsba megy tanulmányútra. 25-én és 26-án délután az évvégi konferenciákra kerül a sor. Az iskolaévet június 29-én Te Deum-mal fogjuk zárni.

A kastli krónikás

záció — amely tiltakozik, ágál, ordít, tömegeket mozgósít — mélyen hallgat!

A beszélgető partnerem ilyenkor bámul, mint borjú az új kapura! Legjobb esetben hümmög. „Mert az 'atom', csak minálunk nyugaton veszélyes!”

... Különös dolognak tartom, hogy mindenért „az a” Rákosi Mátyás felelős! Ő volt mindennek az oka! A „Ludasban” ironikusan, a „Magyar Hírekben” (és másutt is) komolyan!

Mialatt a TV-ben Gerő Ernőt (a hídvérőt) mutogatják, Vas Zoltán „író” a rádióban szónokolt. Országos dísztemetést rendeztek neki. Marosán „Gyurka”, aki a szociáldemokrata pártot — ezüsttálcán vitte — (persze nem volt egyedül), Rákosi lábai elé, a harmadik — elkapkodott — könyvét írja. Azok, akik az ÁVO pincéiben, szériában verték ki a fogakat... bíró, ügyvéd, tárgyalás, nyilvánosság és ok nélkül... ezeket küldték börtönbe, internálásba, kényszermunkára, szibériai exportra... (A Gyűjtő-fogház udvaráról ne is beszéljünk!) mind megvannak! Zsíros állásokban terpeszkednek! Vagy „jól kiérdemelt” nyugdíjaikat élvezik! Semmi bajuk! (Talán 56-ban, ha néhány napig lapulniuk kellett.) De ezért is kárpótolták őket! Mindenről Rákosi tehet! — Hát a mai rendszer nem Rákosiék jogutódja? Nem a szocializmust építik? Eltérhet-e Magyarország — csak egyetlen millimétert is — Moszkva politikai előírásától? A sajtó, az egyéni szabadság — lényegében — változott-e?

(Aláírás)

Meszlényi Antal:

MAGYAR SZENTEK ÉS SZENTÉLETŰ MAGYAROK

Nélkülözhetetlen kézikönyv! Az Árpád-ház szentjei mellett először foglalkozik a nemkanonizált, de szentéletű régi magyarokkal (Bánfy Lukács esztergomi érsek, a Pálos-rendalapító Özséb, a kassai vértanú, Kelemen Didák minorita, Hám József szatmári püspök stb.); rajtuk kívül a közelmúltból 15 magyar hitvalló, illetve vértanú részletes, hiteles életrajzát tárja elénk (Prohászka Ottokár, hg. Batthyány-Strattmann László, Bogner Mária Margit, Hummel Kornél, Kaszap István, Apor Vilmos stb.). Tudományos igényű készült munka, emellett élvezetes, fel-emelő olvasmány. Nem hiányozhat egyetlen katolikus magyar család könyvespolcáról sem!

A gyönyörű nyomdai kiállítású, 300 oldalas könyv, kékszínű egész vászonkötésben. arany nyomással, rendkívül kedvezményesen áron DM 20,— vagy \$ 10,— (+ portóköltség) befizetése ellenében kapható az Életünk kiadóhivatala címen.

Rendelje meg! Kórlátott példányszám!

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Bécs: **A keresztiség szentségében** új-jászületett: **Balázs Attila András**, B. András és Mészáros Mária fia, Bécs, 1984 április 22. Az Úr áldása kísérje az Egyház új tagját!

Az örök hazába költözött: Menhart Ilona, szül. **Gurzuly**, 75. évében, 1984 májusában Bécsben. A halottban a közismert Istenben boldogult Deéd Ferencné testvérét gyászoljuk. — Foglaljuk őket imáinkba!

Linz. Elsőáldozás: Máj 17-én Tóth Benjámin és Tóth Magdolna fia, **Gyula**, valamint Tóth Károly és Tóth Erzsébet gyermeke, **Károly**, vette magához először az Úr szent testét.

Halálozás: Zoller Gellért ápr. 22-én, hűsvétvasárnap délelőtt, 23 éves korában tragikus körülmények között hunyt el. A fiatalnak ez a megrázó tragédiája, mély részvétet kelt bennünk, de egyúttal figyelmeztet arra, hogy a remény erény és annak ápolása isteni parancs. S ez áll nemcsak arra az ünnepre, amikor megszólalnak az allelujás hűsvéti harangok, hanem élünk minden napjára.

*

Gráz-ból kaptuk a gyászírt: **P Wolfgang Michael Pfeleger**, ferences atya, június 12-én, 72 éves korában, 47. áldozópapi évében, hosszabb és fájdalmas betegségben hunyt el. Magyarországon, Zics községben, 1912-ben népi német családból származott. Mint újmisé Budapesten működött, 1939-ben Pápára került, majd 1944-ben Felsősegedi lelkipásztora lett. 1945-ben mint tábori pap

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!
Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közölni!

H i r d e t é s e k

Háromgyermekes gyógyszerész családdhoz (4–6–8-éves kislányok) keresünk júliustól egy **kitűnő szakácsnő-házvezetőnőt** a Rajnavidékre. Nagyon jó bánásmódról számíthat. — Válaszokat „Zenekedvelő előnyben” jelígre kérjük a szerkesztőségbe.

Ausztráliai idősebb — de még nagyon stramm — (160 cm, 55 kg) férfi, azonnali öröktavas-esküvőre vár Adelaide-i szép otthonába csinos, jólelkű, jólfőző nyugdíjas asszonyt, aki hozzá hasonlóan, anyagilag rendezett körülmények közt él. Fényképes válaszokat: **S. J. Varga**, 3 Way St., Kilburn, 5084 S.A. — Telefon: 08-260 50.

Egyedülálló özvegyember, jó nyugdíjjal, szép északfranciaországi házzal, keresi 50 év körüli komoly, jólelkű, házias asszony ismeretségét házasság céljából. Javait, nyugdíját reáhagyná, vele kölcsönös megértésben szeretné hátralévő éveit leélni. Válaszokat: „Mindvégig szeretetben” jelígre a szerkesztőségbe kér.

Allampolgársági (bírósi) menekültügyi tanácsadás hiteles német gyorsfordítás: **August Lévai**, Lehnsgrund 38 4300 Essen. — Telefonszolgálat: (02 01) 71 15 82.

Csinos, barna, jóalakú (38/170), egészségügyben dolgozó nő, társaság hiányában, ezúton keresi intelligens, korrekt férfi ismeretségét. Válaszokat: „Nyári esték” jelígre a szerkesztőségbe kérek.

Kicsi szívünk összes melegével azt az intelligens értelmiségi apukát megismer-ni, aki örülne két kislány (7, 9 évesek) és csinos, jófoglalkozású katolikus édesanyjuk ismeretségének (37/165). Fényképes válaszokat „Újrakezdés” jelígre kérjük a szerkesztőségbe.

NSZK-ban élő, kellemes megjelenésű (26 éves, 166 cm), vallásos, életvidám, otthonát szerető leány keresi nemdohányzó, intelligens, családtalan férfi ismeretségét. — Fényképes válaszokat „Napsugár” jelígre a szerkesztőségbe kér.

K E R E S É S

Felvennem a kapcsolatot azokkal az ismerősökkel, akik 1952–55-ig a **Potymai (UDSSR)** lágerben voltak. Címem: **Poszlovsky Vilmos, Tulpenweg 17, D-5620 Velbert, BRD.**

került orosz fogságba. 1948-ban visszatérve, Kiskanizsán volt lelkipásztor; amikor ebben megakadályozták, mint organista működött több helyen Magyarországon. 1981-ben jött át az osztrák ferences provinciába Kismartonba (Eisenstadt), majd Grázba, ahol mint gyóntató működött egészen haláláig.

P. Wolfgang életében szemléletesen tükröződik egy népi német ferences atya sorsa háborúk és vasfüggönyök között. — Jellemzésében az áll, hogy vidám, közönséget kedvelő és türelmes paptestvér volt. — „Boldogok mind, akik a Te akaratodban hunynak el. Az örök halál nem árthat nekik semmit”. (Szent Ferenc naphimnusa.)

BELGIUM

Brüsszel: Halottaink: Papp Lajos (81), szül. Sárváron, elhunyt teljesen magányosan Tubize-ben május 24-én, ahová kijött mint szerződéses ácsmester az ot-tani selyemgyárba. Mindvégig templombíró jó magyar volt. — **Gál János** (68), szül. Tápiószelén, temették Halleban, 1984 május 23-án. Mindég tartotta a magyar közönséggel a kapcsolatot. — **Keller Ilona Philippa** (74), Győr melletti Kún-szigeten született; 1932-ben tett az Orsolyánknál szerzetesi fogadalmat. O.L.V. Waver-ben elhunyt május 25-én. Nagyszerű és mindig hűséges szolgálólánya volt az Úrnak és az embereknek. Sok jót tett a magyarság hírnevének. — Imádkozzunk értük!

*

FIGYELEM!

A brüsszeli Maqvar Katolikus Misszió a gyvönvőri árpád-házi Szent Erzsébet által alapított A'sembergi bazilikában tartja ez évben Szent István ünnepét a Benelux-i magyarság részére, augusztus 26-án, fél 12 órakor.

FRANCIAORSZÁG

Strasbourg-Mulhouse: — Örömmel olvassuk, hogy Strabourg (az Európa Parlament helye) és Mulhouse megszűntek fehér pontok lenni az **Életünk** terjesztési térképén. **Illés Róbert**, dr. Hieró István, párizsi plébános káplánja, vette birtokába ezt a magyar pasztorációs szempontból, Kovách Angelus Olaszországba való távozása óta, senkiföldiét. Június 24-én, Jézus szíve zárándoklatot indítanak egy Strabourg melletti kegyhelyre, Notre Dame de Chene-kápolnához, és már most készülnek a Szent István ünnepségre, augusztusban. — Köszöniük Illés Róbertnek, hogy az „Életünk” ügyét is a kezébe vette!

HOLLANDIA

Venlo: Halálozás: 1983 októberében hunyt el a betegek szentségeivel megerősítve, hosszú és békésen viselt szenvedés után, **Sinkovics Margit**. A helyi csoport aktív és lelkes tagja volt. Temetése Rotterdamban volt. — Szintén Rotterdamban temették december 31-én **Strom Ilonát**, akit 77 éves korában szolgált magához a Mindenható! — Nyugodjanak békében!

NÉMETORSZÁG

München: Házasság: Szekér Károly elektromérnök és **Pató Sarolta**, 1984 június 2-án házasságot kötöttek a Garching-i róm. kat. plébániatemplomban. — Az Isten áldását kérjük az egész családra!

Somogyi László mérnök, meghalt Sulzbach a. d. Donau (Straubing), június 18-án. A Dreifaltigkeitsbergfriedhofban temették június 22-én. Megbecsült szakember és hűséges magyar volt. Nagyon korán és váratlanul ragadta el a halál 49. életévében. — Nyugodjék békében!

*

DR. ZAKAR JENŐNÉ sz. FISCHER BLANKA életének 80. évében, lélekben megnyugodva, június 6-án Mainzban, váratlanul elhunyt. Gyászolják gyermekei: **Kell Péterné sz. Zakar Vera**, Réthy Béláné sz. **Zakar Mária**, dr. **Barcsay Akosné sz. Zakar Zsuzsanna**, **Szabó Istvánné sz. Zakar Katalin**, dr. **Igó-Kemenes Péterné sz. Zakar Judith**, valamint testvérei, vejei, unokái és egész szerető

nagy családja. Az elhunyt lelkiüdvéért a gyászmisét Msgr. Ambrus Szaniszló, a család benső barátja, mutatta be.

OLASZORSZÁG

Bologna: március 25-én megkeresztelték **Costa Giordano** és **Lakatos Judit** kisfiát: **Simone-t**; — **Milanó:** május 20-án keresztelték **Grumelli Maurizio** és **Iványi Ida** kisfiát: **Filippe Giovannit**. — Isten áldása kísérje őket életútjukon!

Rivoli (Torino): Halálozás: özv. Giacchino Armandoné sz. Majer Erzsébet, ez év április 6-án, 75 éves korában meghalt. — Nyugodjék békében!

*

Egy gondolat P. Angelus „Üzenetéből” az „öreg” Sík Sándortól:

„És akarom ölelni a jövőt,
S szolgálatára magamat jelentem.
Szolgálatára embernek, világnak
Nagy Istenemnek, kicsike hazámnak,
Vén magam helyett örökösökül,
Fiúk, fiaim, titeket ajánlak.” (1960)

SVÁJC

Lausanne: Keresztés: A keresztiség szentségében Isten kegyelmi gyermeke és az Egyház tagja lett **Bacsinszky Sophie Mireille**, B. Igor István és Bonis Gabriella Mária második gyermeke. június 9-én Lausanne-ban. Szívvel gratulálunk, sok örömet a második gyermekkel is, kívánjuk, hogy növekedjen korban és kedvességben Isten és emberek előtt.

Halálozás: Croissier-ben (VD) tragikus körülmények között hunyt el 55 éves korában **Bárony Ilona**, május 25-én. Jószívú és hívő asszony volt, aki messzebről is gyakran jött a magyar szentmisekre; — **Genf**-ben május 29-én, rövid, súlyos betegség után 55 éves korában elhunyt **Gyuricza Ottó**, előadó és szavaló művész, aki magyar összejöveteleken, ünnepeken többször nagy sikerrel szerepelt. — Mindkettőjüknek adjon az élet és halál Ura örök nyugodalmat, a hozzátartozóiknak pedig lelki erőt és vigasztalást! — **Busi Valéria**, 54 éves korában, meghalt Lausanne-ban június 15-én. — R. I. P.

MSGR. DR. GRÓH BÉLA ARANYMISÉJE

Gyulán 1911 szeptember 27-én született. A szombathelyi egyházmegye papja. Tanulmányait az innsbrucki jezsuita egyetemen végezte. 1934 július 26-án szentelte **Waiz, Innsbruck - Feldkirch** püspöke.

Fölszentelése után még jogot tanult, amiből doktorátust is szerzett. Papi életének a kezdete tulajdonképpen már a háborúra esik. Az '56-os forradalom őt is elsodorta a Hazából Innsbruckba, ahol megveti a lábát és megalapítja a **Mindszenty Kollégiumot** magyar egyetemista otthonként. Már 27 éve ő a Ház gondnoka, a nevelője és az igazgatója. A nyári nagy vakációt rendszeresen azzal tölti el, hogy nyakába veszi a nagyvilágot és „koldulni” megy az ő nagy diákjai számára. Évről-évre így koldulja össze a tanévrealót. A **Mindszenty Otthon** gondjai mellett még az **Innsbruck-Saggen-i plébánián** is kiségt.

A sok gond nem látszik meg Gróh Bélán, sőt, inkább megtartotta szellemi és testi frissességben.

Az „Életünk” szeretettel gratulál az ötvenéves papi és nevelői munkához! Ad multos annos!

MSGR. BAUER JAKAB 90 ÉVES

A Felvidéken született, **Schmiedshauban (Tuzsina)** 1894 július 17-én. Besztercebányán szentelték 1918-ban.

1945-ben az összeomlás után szepesi hívei nagyrésztével együtt neki is vándorbotot nyomott kezébe a kemény élet. A **Regensburg - Passau-i egyházmegyé** területén működött. Itt a szepesi szászok **Landsmannschaft** vezetője volt. Jelenleg **Pilsting - Parnkofen plébánia** területén él és 90 esztendeje ellenére szívesen kiségt.

Az „Életünk” örömmel sorakozik a gratulálók közé a 90 éves évfordulón!

† MSGR. MESTER ISTVÁN PRELÁTUS 1917 – 1984

Mintba forgószelel ragadta volna ki sorainkból. Alig pár nappal ezelőtt értesültünk arról, hogy kórházban van szívinfarktussal. Vártuk a jobb hírt fölöle és jelentették, hogy június 6-án harmadik szívinfarktusból, egy római klinikán meghalt. Aztán azt is, hogy már június 7-én, 17.30 órakor el is temették a **Campo Santo Teutonico** német temetőben, közel a **Vatikánhoz**. . . **Mester István**, ez a csendes, derűsarcú, feltűnést kerülő, egyházát és hazáját olyan hűségesen szolgáló pap, nincs már többé. Pedig de nagyon fog hiányozni! Még az antik Róma is szegényebb lesz vele, hát még a vele elárvult magyar ügy.

Kassán született 1917 augusztus 20-án. Az egri egyházmegye Budapestre küldte teológiára. Ott szerezte teológiai doktorátusát; 1941-ben szentelték pappá. 1947-ig az egri szemináriumban működött, mint teológiai tanár. Aztán egyházi tanulmányok folytatására küldték Rómába előjárói. 1954-ben a **Papi Ügyek Kongregációjába** került, ahol osztályvezetői rangot ért el. 1964-től a **Pápai Magyar Intézet** gondnokságát is átvette s jelentős része volt a **Szent István Ház** kiépítésében. Zágon **József prelá**tus halála után 1975-ben a Ház minden gondja rászakadt, a végén, **Prokop Péter** betegsége után, az igazgatást is át kellett vennie. 1970-ben VI. Pál pápa pápai prelátussá nevezte ki, II. János Pál pápa pedig az új **codex juris canonici** recenzíós bizottságába hívta meg, amelynek a vezetését a pápa maga tartotta meg. **Temérdek munkája** mellett azonban mindig volt ideje arra, hogy a magyar papság és a magyar zarándokok ügyes-bajos dolgaival törődjék.

Ezrekre megy azoknak a magyaroknak a száma, akiknek valamilyen ügyben segített. És mindig türelmesen, mindenkit meghallgatva. Az otthoni papokat ellátta lelkipásztori irodalommal; miseruhákat, oltárfelszerelést, reverendákat küldött. Szentszéki ügyekben mint tekintélyes szakértő adott tanácsokat. Az őr, amit ezen a téren hagy maga után, nem lehet egykönnyen betölteni.

Minden levelet megválaszolt és kedves vonása volt, hogy a jótanácsok mellé képeslapot és szentképeket tett. — A Jóisten fizessen meg neki érte! — Mást nem tudunk, csak hálás szeretettel őrizni az emléket és imádkozni érte. **Requiem aeternam dona ei Domine et lux perpetue luceat ei! Amen.**

FELVÉTEL

AZ INNSBRUCKI MAGYAR INTÉZETBE

Intézetünk mint egyetemista diákotthon felvesz az október 1-én kezdődő tanévre magyar fiúkat, kik tanulmányaikat az Innsbrucki Egyetem valamelyik fakultásán akarják végezni. Ezen tanulmányi lehetőségekről pontos felvilágosítást nyújt a szeptemberben megjelenő „Vorlesungsverzeichnis”. — Intézetünk, mely mint „Mindszenty Kollegium” is ismert, egy szép villa a város villanegyedében. Nem csak tanulmányi, de szórakozási lehetőséget is nyújt az Innsbrucki Magyar Egyetemisták és Akadémikusok Szövetségének klubhelyisége a házban.

Az intézetünkben havi 900 Schillingért (+ 10 % MWSt adó) kaphatnak magyar fiúk lakást egy- vagy kétágyas szobában fűtéssel és fehérneműmosással. Étkezni az egyetemi menzán lehet.

Felvételre jelentkezni lehet levélben f. év augusztus 10-ig címünkön: **Richard Wagner-Str. 3, A-6020 Innsbruck**. Mellékelni kell az érettségi bizonyítvány toltóköpiját és az illetékes lelkész ajánlólevelét. Belépéskor az első havi lakbért be kell fizetni. **Dr. Gróh Béla** igazgató

A minden évben megrendezett **MÁRIACELLI** záróoklatra ebben az esztendőben szeptember 22-én és 23-án kerül sor. A záróoklat programja:

22-én, szombaton du. 4–5 óra között gyülekezés; 5 órakor szentmise; este 8 órakor gyertyás körmenet. Gyónási lehetőség a szentmisék, illetve a körmenet után

23-án, vasárnap de. 10 órakor ünnepi szentmise; du. 2 órakor búcsúzó szertartás.

(Előreláthatólag részt vesz a záróoklaton dr. Irányi László, a világon szétszóródott magyarok püspöke.)

Kérésünk: minél több magyar vegyen részt a záróoklaton és így tegyen hitvallást hite, vallásos meggyőződése mellett

Jóállású, becsületes gondolkodású, jó megjelenésű (33/172) férfi társaság hiányában ezúton keresi komoly nő ismeretséget házasság céljából. Jelige: „Nagyon rossz egyedül” a szerkesztőségbe.

Komoly, szorgalmas elvált asszony (43/173), két nagy gyermekkel (leány 19, fiú 16 éves) magyar/német szárm., francia állampolgár, megismerkedne USA-ban élő, idősebb USA-állampolgárral (magas, intelligens, utazni szerető, önálló) házasság céljából. Jelige: „Letelepedés USA-ban” a szerkesztőségbe.

ART DÉMÉNAGEMENTS S. A

Szállítási vállalat

Szállítások belföldre és külföldre, tengerentúltra – légiszállítással is – költözködés, bútorraktározás, külföldi szállítmányoknál a vám elintézése.

Magyarországra is szállítunk!

Magyaroknak kedvezmény!

ART Déménagements S. A.
2 rue du Grand Lancy
CH-1211 Genève 26
Telefon 0 22 / 43 36 32 (magyarul is!)

Privát cím: Keresztés László
58 rue de Verrier,
CH-1227 Carouge, GE
Tel.: 0 22 / 42 98 36 este 7 óra után.

AGAPE KIADVÁNYOK

Újvidéken (Jugoszlávia) AGAPE néven katolikus kiadó működik. Kiadványait mindenki szeretettel ajánlja. Az eddig megjelent kiadványok közül kaphatók:

Agape, folyóirat (megjelenik minden páratlan hónap végén) évi előfizetés	10,—
Isten népének története (Biblia képregényben. Eddig megjelent 21 füzet) egyes füzet ára	2,20
Antal testvér (Páduai Szent Antal élete képregényben, színes, 72 old.)	4,—
Nigg-Schneiders: Assisi Szent Ferenc és világa (142 old., 72 színes képpel)	17,—
Malinski-Buják: II. János Pál (210 o., 111 fekete-fehér és 42 színes képpel)	17,—
Képes Biblia	20,—
C. B. de Gaszold: Imák a bárkából	3,10
A keresztfához megyek (Keresztutak gyűjteménye)	5,—
Harmath K.: Megváltásunk szent éve (brosúra)	1,—
I. Loidl: A fatimai látnokok (bros.)	1,—

Ezenkívül kaphatók még természetből vett motivumú levelezőlapok (és fél levelezőlap-nagyságú képek) bibliai vagy más aforizmával; katolikus zsebnaptár és falinaptár.

A kiadó címe: AGAPE, Cara Dusana 4, YU - 21000 Novi Sad, Jugoszlávia.

Az AGAPE szívesen vállal mindennemű nyomdai előkészítést vagy nyomtatást Jugoszláviában, a nyugatiakhoz képest igen méltányos áron!

Kedvezményes áron kapható!

AZ IRODALOM VILÁGA

A könyv az irodalomelmélet alapkérdéseit tárgyalja, bő szemelvényeket nyújtva a világirodalom remekíróinak műveiből. Pl. csak a költői műfajokat ismertető fejezeteket 100-nál jóval több gyönyörű vers illusztrálja.

Tanároknak, felsős diákoknak és az irodalom iránt érdeklődőknek melegen ajánljuk.

A több mint 300 oldalas szerkiállítású, egészvászonkötésű könyv ára csak 15,— DM, tengerentúltra 10,— \$ + postaköltség.

Rendelje meg az „Életünk” címén!

Autóbusz - repülő különjáratok Párizsból
Párizs—Strasbourg—München—Budapest
oda - vissza: Fr. 880,— (DM 288,—)
Társasutazások! — Kérjen prospektust!
Association „Les Amis de la Hongrie“
33 Chemin des Princes, F-88000 Épinal,
Telefon: Párizs (1) 367 39 58 vagy
Épinal (29) 35 27 58.

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar - német és német - magyar. Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. Daimlerstr. 249, D - 4040 Neuss. Telefon (0 21 01) 54 13 17.

TAKÁCS

Fleisch & Wurstwarentrieb GmbH
Dorotheenstr 4 — 7000 Stuttgart 1
MARKTHALLE, Stand - Nr. 74 — 76
Telefon (0711) 24 31 04

Ezennel rendelék izletes csemegeárút
T a k á c s t ó l :

Cikk-	Az árú megnevezése	per kg
101	Friss kolbász	16,—
102	Füstölt kolbász	19,—
103	Disznósajt, paprikás	11,—
104	Disznósajt, borsos	12,—
105	Hurka, májas-rizses	10,—
106	Hurka, véres-rizses	10,—
107	Véreshurka zsemelével	11,—
108	Füstölt véreshurka	13,—
109	Bácskai májashurka, paprikás	13,—
110	„ paprika nélkül	12,—
111	Debreceni, friss	17,—
112	Paprikás krakkói	16,—
113	Krakkói paprika nélkül	16,—
114	Fokhagymás vadászfelvágott	17,—
115	Lengyel sonkafelvágott	23,—
116	Tiroli felvágott	18,—
117	„Kulen” Paprikaszalámi	25,—
118	Paprikás abaltszalonna	14,—
119	Füstölt oldalas	14,—
120	Füstölt szalonna	15,—
121	Fehér szalonna (6 cm)	13,—
122	Finom sonka	22,—

hely dátum aláírás
Jobbízú a TAKÁCS - árú! — Saját készítmények! — Nettóárak! A szállítási költségeket hozzászámítjuk. Szállítás utánvétellel. **FIGYELEM!** Őt kg-on felüli megrendelés portómentes!

FÉNYKÉPEZŐGÉPEK — FOTOMUNKÁK

PASSFOTO

FOTO DOBOS

Rindermarkt 16

8000 München 2 - Telefon (0 89) 26 51 12

Budapesten épülő „Hazai Otthonok”-ban 1–2 szobás összkomfortos lakások tartós használati joggal eladó, — valamint több közkedvelt magyar fürdővárosban épülő „Üdülő Otthonokban” tartózkodási jogok (time sharing) lekötethetők. — Kérje részletes tájékoztatónkat az ingatlanszerzési lehetőségekről Magyarországon: **Magnus Immobilien GmbH**, Im Feldchen 35, D-6000 Frankfurt / M 56.

„TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten

Inh.: O. Bayer

Kreitmayerstr. 26 - 8000 München 2
Telefon (0 89) 1 29 63 93

	DM
Egri Bikavér	6.80
Alföldi Olaszrizling 1.	5.30
Alföldi Kékfrankos 1.	5.30
Abasári Rizling 0,7	5.95
Debrői Hárslevelű	6.30
Badacsonyi Kéknyelű	7.20
Badacsonyi Szürkebarát	7.30
Soproni Kékfrankos	6.60
Villányi Burgundi	7.30
Hajósi Cabernet	7.30
Boglári Olaszrizling	6,—
Boglári Kékfrankos	6,—
Boglári Cabernet-rosé	6,—
Csopaki Rizling	6.80
Zöldszilváni	7.30
Tokaji Aszú 4 puttonyos	14.50
Tokaji Aszú 3 puttonyos	12.50
Vilmos körtepálinka	24.50
Császárkörte	19.50
Kecskeméti barackpálinka	27,—
Cseresznye pálinka	24.50
Szilva pálinka	21.50
Kosher Szilva pálinka 0,8	32,—
Hubertus	21,—
Beverage Bitters (Unic.) 1 lit.	32,—
Beverage Bitters 0,5 lit.	17,—
Pick szalámi	27,—
Csabai	25,—
Gyulai	23,—
Házi kolbász	19,—
Kalocsai tarhonya	1/2 kg 3.30
Nagykoktatésza	1/2 kg 3.50
Paprika káposztával	0,7 lit 4.40
Hegyes erőspaprika	4.40
Hegyes csípőspaprika	4.40
Bogyoszlói paprika	4.10
Disznósajt	kg 12.50
Véres-, májashurka	kg 12.50
Kalocsai Paprika-set	7.10
Paprikakrém tubus: édes/félerős/erős	1.50
Gulyáskrém tubus	1.80
Gyalult tők 0.72	2.90
Sóskapuré	2.20

— Üvegárút is szállítunk —

ISMÉT EGY NAGYSZERŰ MUSICA HUNGARICA RENDEZÉS

Két népszerű magyar író egy esten.
Halász Péter és Mikés György (London)
1984 szeptember 15-én szombaton este 7 órai kezdettel a **Hotel Eden Wolf** dísztermében: München, Arnulfstr. (a Hauptbahnhofhoz szemben).
Mindenkit szeretettel vár
Katkó Sándor
MUSICA HUNGARICA
Magyar könyv és hanglemez cég.
Rümannstr. 4 - 8000 München 40
Telefon (0 89) 30 50 43

OKMANYAIT

gyorsan lefordítom és hitelesítem.
Stefan Korenyi, Rheinhessenstr. 122,
6550 Bad Kreuznach. Tel.: (06 71) 6 38 68

ÚJDONSÁG! MEGJELENT!

Tollas Tibor:
FORGÓSZÉLBEN

válogatott versek
A költő eddigi öt kötetének legjobb verseit és újabb költeményeit tartalmazó 250 oldalas könyv ára portóval együtt DM 30,—, vagy US \$ 14,—, vászon kötésben DM 38,—, vagy US \$ 17,—.
Megrendelhető a Nemzetör címén:
Postfach 34 03 61, D-8000 München 34, BRD

Az előfizetési díjat
vagy könyvrendelések árát kérjük
Postacsek-kontónkra vagy postán
(ne bankon!) keresztül átutalni!

Rupp László hites törvényszéki fordító, vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. Postfach 162, D-3000 München 1. — ☎ (0 89) 53 02 35.

FIGYELEM!

Az „Életünk” új előfizetési ára egy évre DM 18,—, tengerentúltra légipostával DM 28,—.

Kérjük előfizetőinket az előfizetési díjat lehetőleg postacsek-kontónkra, tengerentúlról pedig ne bank útján, hanem eurócsékekben utalják át, mert a banklevonás igen nagy.

DR. GOSZTONYI PÉTER:

Magyarország a II. világháborúban
c. könyvének I. kötete megrendelhető
a következő címen:

HERPKIADÓ

Amalienstr. 67 D-8000 München 40

Ára postaköltséggel együtt:
DM 30,— vagy US \$ 15,—

Utazzék Rómába

Vadnay Zsuzsa útikalauzával
RÓMA MÉSÉLŐ KÖVEI

A rajzokkal illusztrált kis kötet legendákon, mondákon, történelmi pletykákon keresztül mutatja be az Örök Várost. Szép és olcsó ajándék! Ára: DM 12,— vagy US \$ 5,—, vagy ennek megfelelő valuta.
Megrendelhető a vételár + portó beküldésével a szerzőnél: S. Vadnay,
13 Via Romerio, CH-6600 Locarno.

ÚJDONSÁG! MEGJELENT!

Borbándi Gyula
A MAGYAR NÉPI MOZGALOM
— A harmadik reformnemzedék —
című könyve.

A szerző bemutatja a magyar társadalom és politika alakulását a 20. században, a szociográfiai irodalom kibontakozását, a népi írók irodalmi és politikai működését, a népi szellemű szervezetek, kiadók és lapok tevékenységét, a népiség szerepét a háború utáni és 1956-os eseményekben, hatását a mai Magyarországra fejlődésére. Az 538 oldalas könyv ára 20,— US dollár, vagy 48,— DM.
Megrendelhető az ÉLETÜNK címén is.

● Kedvezményes áron kapható! ●

HIRDETTEM AZ I G É T!

Mindszenty szellemi végrendeletének ez a könyv az első gyöngye, amit kiadott a Mindszenty Alapítvány.
A könyv tartalmazza Mindszenty legfontosabb körleveleit, írásait és beszédeit, amiket harcban a meg szállókkal írt vagy mondott, valamint felejthetetlen körújtjain a világban szétszórt magyarokhoz intézett.
A 60 oldalas bevezető tanulmányt Kózi Horváth József írta.
— Legszeb ajándék! —
Ára DM 20,— vagy \$ 10,— + portó.

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
Oberföhringer Str. 40,
D-8000 München 81
Telefon: (0 89) 98 26 37 - 38

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főlelkészszög.
Felelős szerkesztő:
Dr. Harangozó Ferenc,
Seelsorger.

*

Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge,
Oberföhringer Str. 40,
8000 München 81,
Telefon: (0 89) 98 26 37 - 38.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.
Abonnement: DM 18,— pro Jahr und
nach Übersee mit Luftpost DM 28,—.

ELŐFIZETÉS:

Az Életünköt a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik a szerkesztőségnek és náluk is kell előfizetni!

Tengerentúltra, vagy ahol nincs magyar lelkész oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

Előfizetési ár egy évre DM 18,— vagy ennek megfelelő valuta.

Tengerentúltra légipostával DM 28,—

Lapzárta: a hónap 18-án.

Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postacsek-konto München:

Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80

Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,

Konto-Nr. 145 857 - BLZ 700 202 70

Kath. Ung. Seelsorge „Életünk”.

Druck: Danubia Druckerei GmbH,
Ferienbachstr. 88 - 8000 München 50

Beilagenhinweis: Einem Teil dieser Auflage liegt bei: Rundschreiben. — A kiadvány egy részéhez körlevél van mellékelve.

ELŐFIZETŐINK ÉS HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bankkontónkra, hanem Postacsek-kontónkra kérünk: Kath. Ungarn-Seelsorge — Sonderkonto — München, Postacsekamt München, Konto-Nr. 606 50-803.

KÉRJÜK OLVASÓINKAT, HOGY ELŐFIZETÉSÜKET RENDEZZÉK!

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek

Mindszenty József: Hirdettem az Igét (1944–1975). — 300 oldal, vászonkötésben	DM 20,— vagy \$ 10,—
Mindszenty József: Napi jegyzetek	480 o. vász. köt. DM 32,— \$ 15,—
Mindszenty József: Emlékirataim,	500 old., vász. köt. DM 40,— \$ 22,—
Kardinal Mindszenty: Erinnerungen	4. kiad. vász. köt. DM 40,— \$ 22,—
Közi Horváth József: Mindszenty bíboros, zsebkönyv	DM 6,— \$ 4,—
Mészáros Antal: Magyar Szentek és Szentéletű Magyarok,	300 o., egész vászonkötésben DM 20,— \$ 10,—
Az Irodalom világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 old., vászon köt.	DM 15,— \$ 10,—
Szamosi József: Máriacelli emlékkönyv, képes kalauz	48 képpel, ebből 32 színes DM 12,— \$ 6,—

Szállításnál + portóköltség.

Megrendelhető: az „Életünk” kiadóhivatalánál
Oberföhringer Str. 40
D-8000 München 81, W. Germany

NEMZETÖR KÖNYVEK

Tollas Tibor: Forgószélben	DM
Válogatott versek, 250 old. füzeve	30,—
vászonkötésben	38,—
Szoltsenyicin: Gulag I–II. Oroszból fordította Szenté Imre. Kötetenként	30,—
Rozanich István: A másik partról (versek)	füzeve 12,—
Dálnoki Veress Lajos: Magyarország honvédelme a II. világháborúban (3 kötet)	vászonkötésben 80,—
Megrendelhető a könyv árának beküldésével: Nemzetör, Ferienbachstr. 88, D-8000 München 50, BRD címen.	

Még kapható!

JUHÁSZ LÁSZLÓ
A HÉTTORONYTÓL KUFSTEINIG
— Magyar rabok idegenben —
című, 200 oldal terjedelmű, új könyve, Korabeli dokumentációkkal, valamint a „BURGENLAND” — történelmi útikalauz második, javított kiadása.
Mindkét könyv megrendelhető DM 25,— áron a szerző címén:
Bülowstr. 10, D-8000 München 80